AYLIK MİZAH DERGİSİ • YIL : 6

KASIKATÜR

SAYI : 67 • KASIM 1998

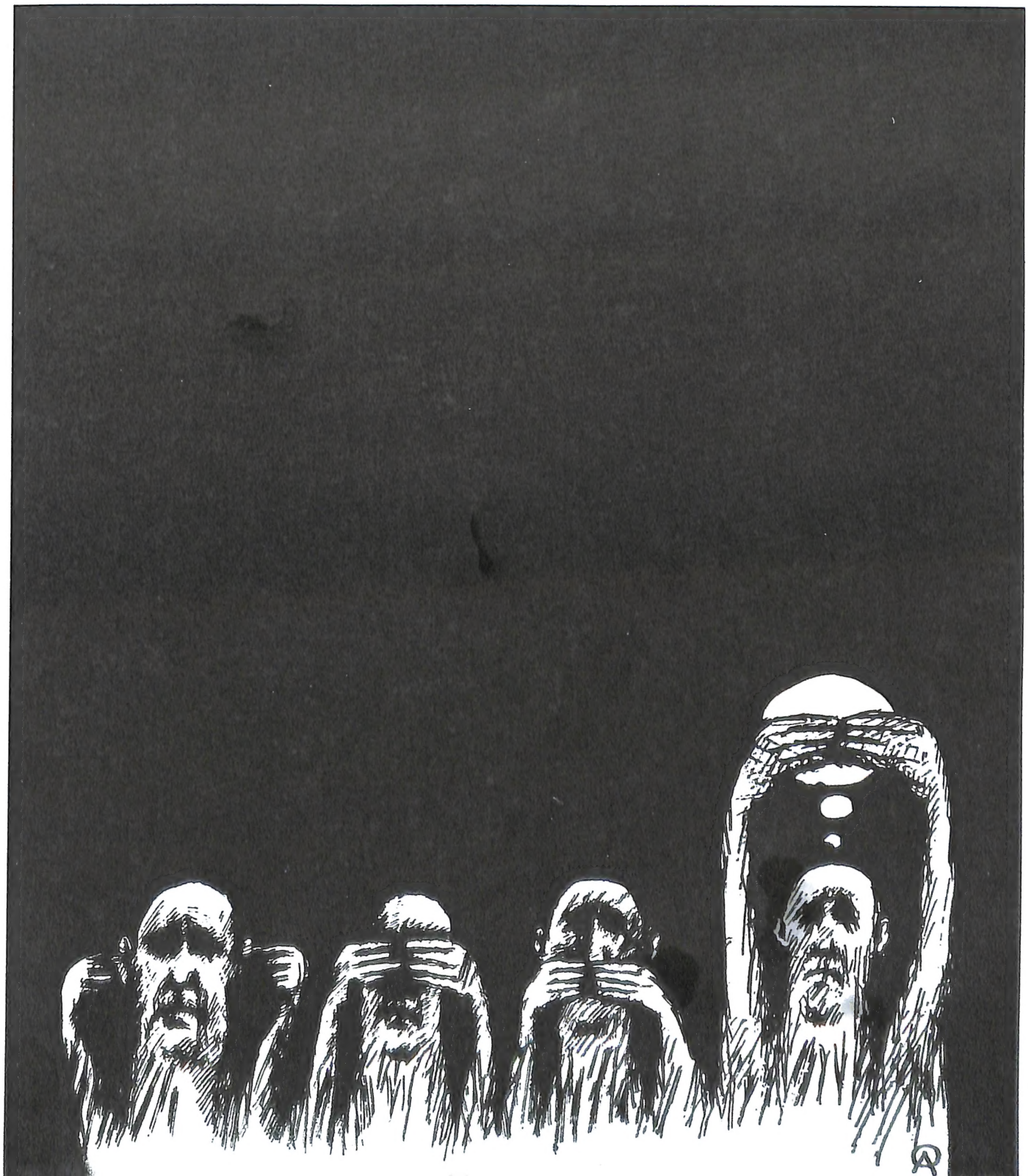

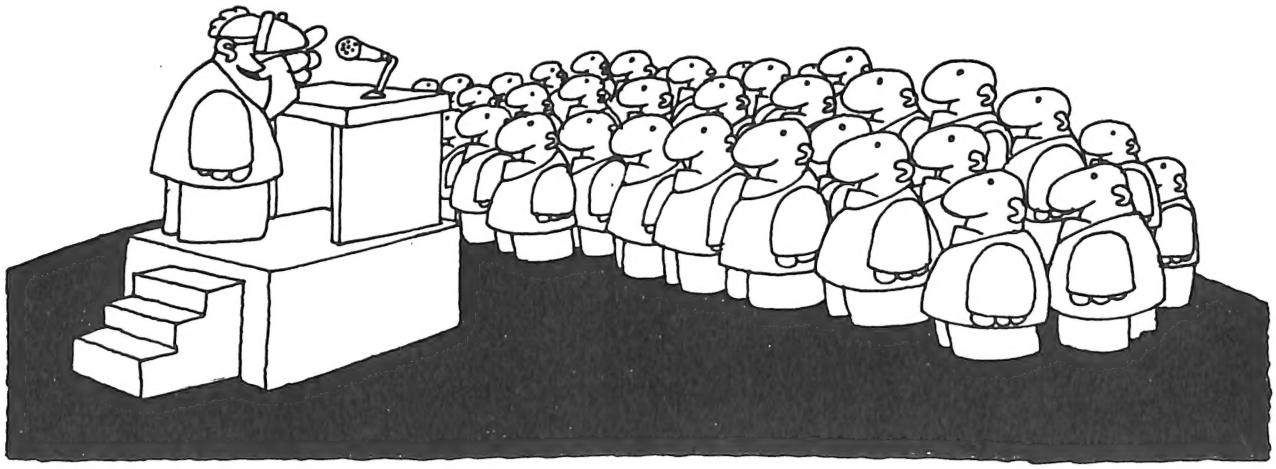

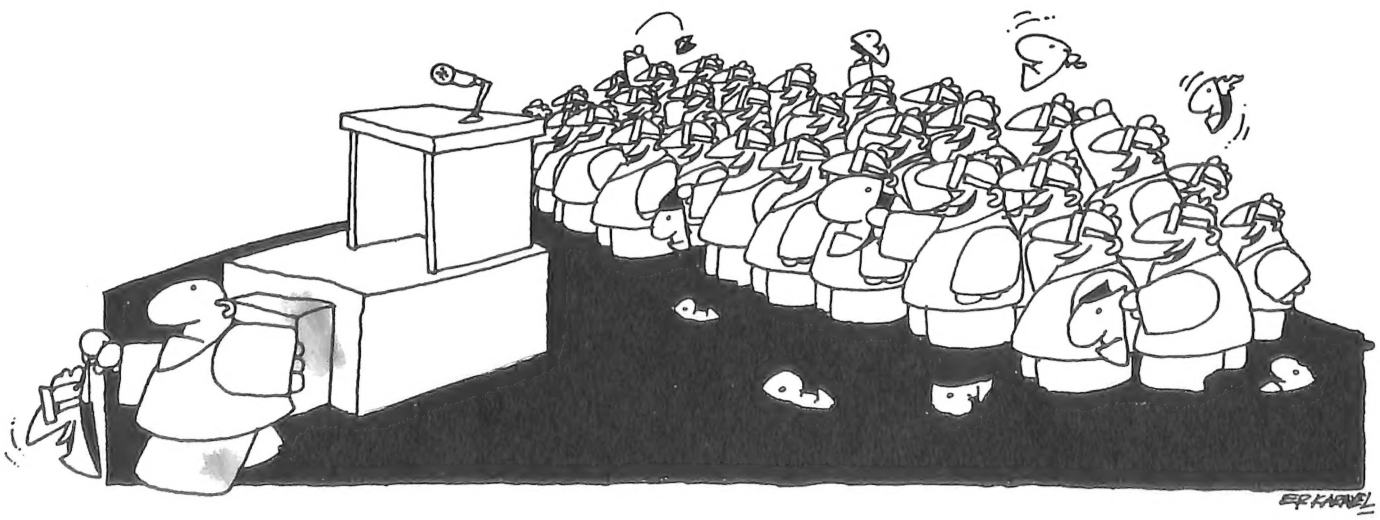

ERDOĞAN KARAYEL

SAHİBİ VE YAYIN YÖNETMENİ
KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ
ANKARA TEMSİLCİLİĞİ ADINA
METİN PEKER

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
MURAT ÖZMENEK

YAYIN KURULU
ALİ FUAT SÜER
CUMHUR GAZİOĞLU
OKTAY BİNGÖL
ORHAN TÜLEYLİOĞLU
HİCABİ DEMİRCİ
MURAT SAYIN

KATKIDA BULUNANLAR
ALİ ULVİ ERSOY
ALİ DİVANDARİ
ALTAN ÖZKESİCİ
AHMET ERKANLI
AKIN ÖNDER
BİROL ÇUN
BÜLENT ÖKUTAN
CEM KOÇ
CEM KENAN ÖNGÜ
CEZMİ ERMİŞ
CANOL KOCAGÖZ
EROL ÖZDEMİR
ERDOGAN KARAYEL
FERRUH DOGAN
FETHİ DEVELİOĞLU
DİNÇER PİLGİR
HÜSEYİN TANYERİ
HİCABİ DEMİRCİ
HATAY DUMLUPINAR
HASAN UYSAL
GUNGOR KABAKÇIOĞLU
İZEL ROZENTAL
NURİ BİLGİN
KADİR DOĞRUER
KURTULUŞ KAYALI
KEMAL ÖZYURT
MÜMTAZ İDİL
MUSTAFA BİLGİN
MEHMET KAHRAMAN
MİLKO DİKOV
NECATİ ABACI
OĞUZ GÜREL
ÖZCAN ÇALIŞKAN
RUHİ TEK
TONGUC YAŞAR
TAYFUN AKGÜL
TURGAY KARADAĞ
SAMİ CANER
SEÇKİN TEMUR
SERDAR ÇAKIRER
YUKSEL BAYRAM
YİĞİT ÖZGÜR
YENER ÇAKMAK

DERGİ TEMSİLCİLİKLERİ
Antalya/Cihan İşbaşı • Bursa/Mümin Bayram • Corum/Altan Özkesici • İzmir/Cem Koç • Trabzon/Adnan Taç • Mersin/Serdar Kutça • Sinop/Seyit Saatçi • Zonguldak/Kürşat Coşkun • Kıbrıs/Hüseyin Çakmak

DİZGİ : DAMAR LTD. ŞTİ. • ANKARA
Özveren Sok. 3/8 Demirtepe Tel: 232 01 11

BASKI: YORUM BASIN YAYIN SAN. LTD. ŞTİ.
Fevzi Çakmak Sk. No: 15/C Tel: 229 00 76 Ank.

İRTİBAT VE YAZIŞMA ADRESİ
Konur Sokak 31/10 Kızılay-Ankara
Tel/Fax: 417 37 28

POSTA ÇEK NO: 104902 METİN PEKER
Altı Ay: 6.000.000 TL • Bir Yıllık: 12.000.000 TL

Kapak Karikatürü: ABDULLAH ORHAN

Karikatür Dergisi'ndeki eserler yazılı izin alınmadan kesinlikle yayınlanamaz.

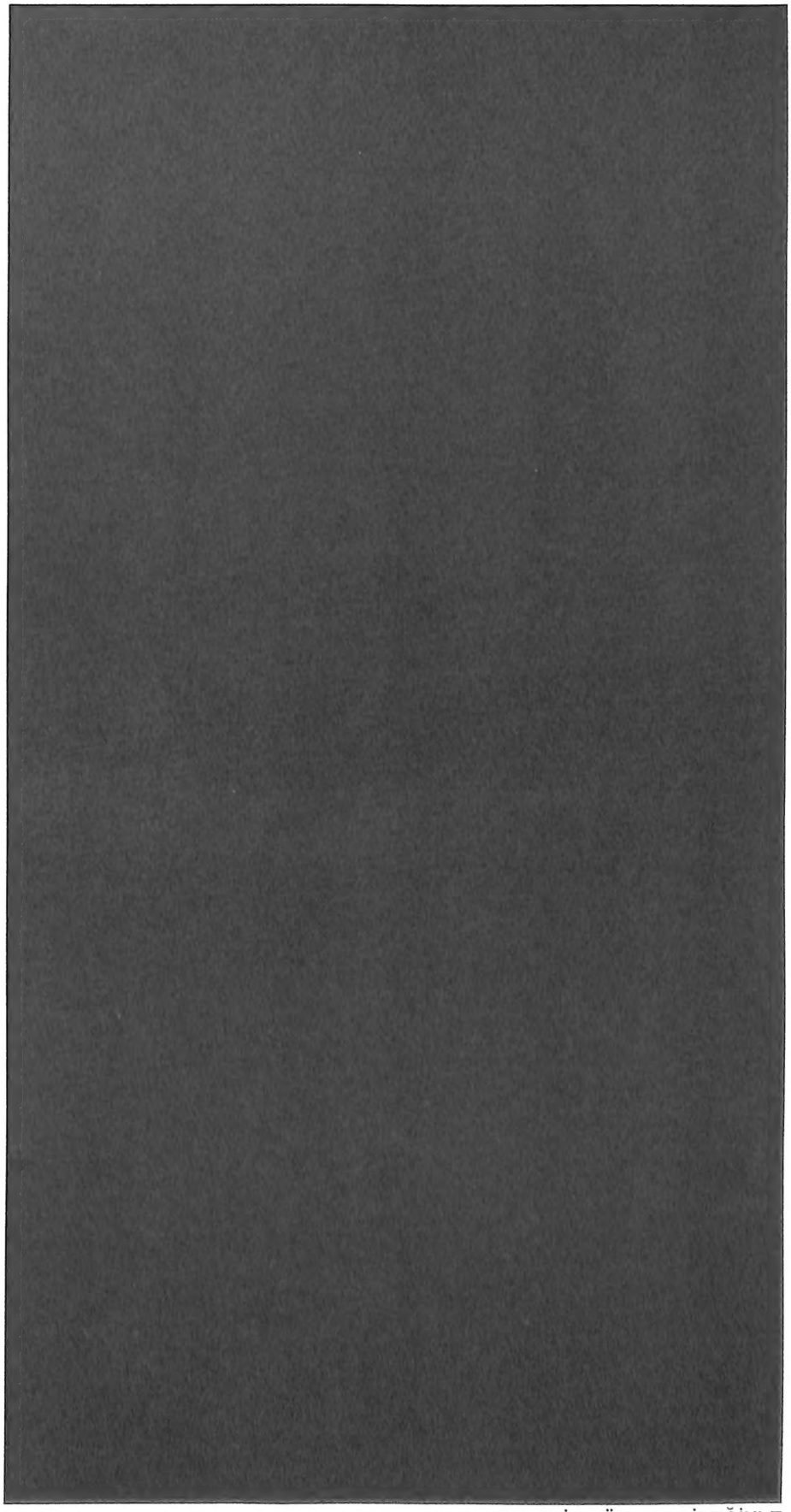

ÇETESİZ GÜNLER DİLEĞİYLE

MAKSAT MUHABBET

■

hASAN uYSAL

■

Aman Cehaletimizi Koruyalım!..

Yazmanın da, okumanın da "riskli" olduğu, çoğunluğumuzun da ya buna, ya zamansızlığa ya da parasızlığa sığınarak "okuyup-yazmadığı" bir ülkede yaşamaktan mutlu musunuz? Cehaletini bu kadar kıskançlıkla koruyan, şunun şurasında kaç ülke kaldık ki? Ne mutlu ki, ne dünyada olan bitenden haberdarız, ne de yeni gelişmelerin yaratacağı streslerden...

Okuyup, yazmak insanlarda müthiş bir suskunluk yaratıyor, inanın. İnsan öğrenip bilmeye başamaya görsün; Olanaksızdır o insanı, öyle her konuda uluorta konuşturmak. Düşünsenize felaketi. Oysa bizde öyle mi; Değerli vatandaşlarımız, bilmemenin verdiği rahatlıkla sizle Kürt sorununu konuşur, Çeçenistan'ı anlatır, üstüne Bosna'yı da boca eder! Irak ve Suriye ile sorunları çözmekle kalmaz, Yunanistan'ı da bir çırpıda buruşturuverir. Değerli vatandaşlarımızın bu ülkelerin adlarını bilmeleri bile küçük çaplı bir mucizedir ama, adını bildikten sonra o ülkeler için anlatamayacakları şey yoktur. Az kullanılmış bir beynin avantajıdır bu!..

Değerli vatandaşımızın ağzından, kendi ülkesinin sorununu dinleyen, örneğin bir Çeçenin ağzı açık kalacak, kendi ülkesi ile ilgili hiç bir şey bilmediği sanısına kapılacaktır. Bu konularda konuşabilmek için tabi ki hiç kullanılmamış bir beyin yetmez. Dudaklarımızın üstüne, at üstünde çiğ et yiyen atamız gibi, ağzınızın iki yanından sarkıtılmış bıyık ya da kılıç zoruyla atalarımızın kabul ettiği islam adına sakal bırakmanız gerekir. Kafanızın içine besili bir de örümcek soktunuz mu, keyfiniz değme gitsin!..

***

Kişi başına düşen kitap sayısı, tüm dünyada potansiyel okur üzerinden hesaplanıyor. Örneğin bu sayı 65 milyonluk ülkede kaçtır? İşi bilenler, Türkiye'de potansiyel okur oranını, 2.6 kişiden biri olarak belirtiyorlar ki, bu sayı 25 milyon ediyor. 1993'de potansiyel okur başına 3.8, 199'de 3.7 kitap basılmış. Bu rakam 1990'da 4.8, 1985'de 5.3 Daha da gerilere gidelim mi? 1945 rakamı 10.2, 1950'de 11.4, 1955'de 14.3, 1960'da 21.8, 1965'de ise, sıkı durun 27.8! Bu rakam 1970'de 20.5'e, 1975'de 13.3'e, 1980'e gelindiğinde ise 5.7'ye iniyor ve günümüze kadar azalarak geliyor. 30 yılda, potansiyel kitap okuru başına düşen basılan kitap sayısı tam 7.5 kat azalmış durumda. Türkiye'deki oran, "yamyam" diye alay edilen Afrika ülkelerinin bile altında inanın!

İşte HÜ, Ankara Üniversitesi ve ODTÜ'de yapılan öğrenci araştırmasının sonuçları.

Ankete katılan öğrencilerin dörtte biri açık açık, "ders dışı kitap okumam!" demiş. Demek ki, dört kişiden üçü okuyor, iyi! Ancak "Okuyorum" diyenlerin yarısından çoğu, son yıl içinde okuduğu tek kitabın adını ve yazarını söyleyememiş, iyi mi? Ve içlerinden hiç biri, bir yıl içinde okuduğunu ileri sürdüğü dört kitap adı bile verememiş. Oysa dört kitap; bölün 12 aya, üç aya bir kitapcık düşüyor sadece...

Peki bu öğrenciler üniversite kütüphanesine gitmiyorlar mı? Gidiyorlarmış, hem de hepsi! Hiç şaşırmayın, çünkü ankete göre yüzde 60.8'i ders çalışmak, yüzde 26.5'u ödev yapmak, yüzde 3.9'u gazete-dergi okumak, yüzde 1'i fotokopi çektirmek ve sadece yüzde 7.8'i kitap okumak için gidiyormuş.

Cehaletini üniversite de bile koruyan gençliğe nasıl hayran olmazsınız? Bu pırıl pırıl, tertemiz beyinler sizleri de heyecanlandırmıyor mu?

***

Rakamlar ne kadar sıkarsa sıksın, vermek durumundayım;

1980 sonrası, gez-göz-arpacık paşalarının devrini geçiyorum. Hikmetinden sual olunmaz, ahmak devri atlıyorum. Geliyoruz 1984'e. Ülkenin başına ne belalar sardığı yavaş yavaş belirginleşen Arabesk Amerikalı, Özal ailesinin dönemine... 1984-1991 yılları arasında geçen 6.5 yılda, 2.916 yazar, çevirmen ve gazeteci yargılandı. 613 yayın toplatıldı. 403 yayın imha edildi. 59 ton gazete, dergi ve kitap yakıldı, 48 tonu için yakılma kararı alındı. Yazanlara, 2.350 yıla yakın hapis ve milyarlarca para cezası verildi. 13 gazete için 387 dava açıldı.

Sonra, kökten Amerikalılar devri başladı. 1991-1995 arasında geçen 3 yılda, 940 gazete dergi, 112 kitap toplatıldı. Bunları yazan 172 kişi, toplam 213 yıla mahkum oldu. Tam 23 gazeteci ise, öldürüldü.

Dışarıdan bakan birisi olsanız ve bu rakamlar size verilse ne düşünürsünüz? Herhalde "Okumak için etrafa saldıran, ceketini satan, arayıp bulan insanlarla, kitap basmak için çırpınan bir ülke burası" diye düşünmez misiniz? Oysa ne okumak için çırpınan, ne de bunları basmak için yırtınan insan sayısı bir avucu geçmiyor. Peki sistem niye böyle yapıyor? Anlattık ya onların cehaletlerini korumak için nasıl fedakarlıklar yaptığını... siz ekonomi profesörü namlı başbakanın "Okumaya düşkün" bir aptal olduğunu mu sanıyorsunuz? O aptallık bir avuç insana aittir! Düşünsenize o insanların beyinlerini. Kimbilir nasıl kıvır kıvır olmuştur. Oysa dümdüz, tertemiz bir beyin gibisi var mı?

***

46 ruhu diye bir şey dolaştırıyorlar ya yine çevrede. ABD kulluğuna soyunan, ülkeyi ilk kez borç batağına, ikili anlaşmalarla köleliğe sokan DP'den söz ediyorlar. ANAP, DYP, RP ve MHP'nin savunduğu ruh bu! Dini ilk kez siyaset ve ticaret aracı yapan, kuranı kağıt mendil gibi kullanan düşünceyi yasaklayan, gazetecileri içeri atan, gazeteleri kapatan, kitap toplattıran, ülkenin geleceğini karartan bu ruh, köy enstitülerini de kapatmıştı. Neydi Köy Enstitüleri;

Günlük programında bir saat serbest okumanın yer aldığı, köy çocuklarının okuyup aydınlatıldığı, bir efsane okullar zinciri. Hangi alanda olursa olsun, oluşturulan kümelerin, kümebaşı öğretmenlerle birlikte ders dışı kitaplar okuyup, özetler çıkararak ve toplu tartışmalarla değerlendirme yaptıkları eğitim yuvaları. Ve kümelerarası yarışmalarla, köy çocuklarının okuma alışkanlığını ve değerlendirme gücünü geliştirmeyi amaçlayan örnek okullar. Sınıflar ilerledikçe klasik eserlerin incelenmesine geçiliyor, mezunlara, köylerine dönerken 150 kitaptan oluşan bir kütüphane veriliyordu üstelik. 46 ruhu diye anlatılan olan Menderes-Bayar'la başlayan, Demirel ve Çiller'le devam eden o ruh, bu Köy Enstitülerini kapattı, iyi mi? Köy enstitüleri'nin ardından ise, üniversitelisinin de okumadığı, düşünmediği, öğrenmediği, fizik-kimyanın bile ezberletildiği, öğretmeninin dahi cahil olduğu günlere ulaştık.

Ne güzel söylemiş Namık Kemal;

"Ademoğlunun hayvanlığı yemekle, insaniyeti ise okumakla kaimdir!"

46 ruhunu savunanları, Namık Kemal'e havale ediyorum...

HAKAN ŞENGÜN

ALPER SUSUZLU

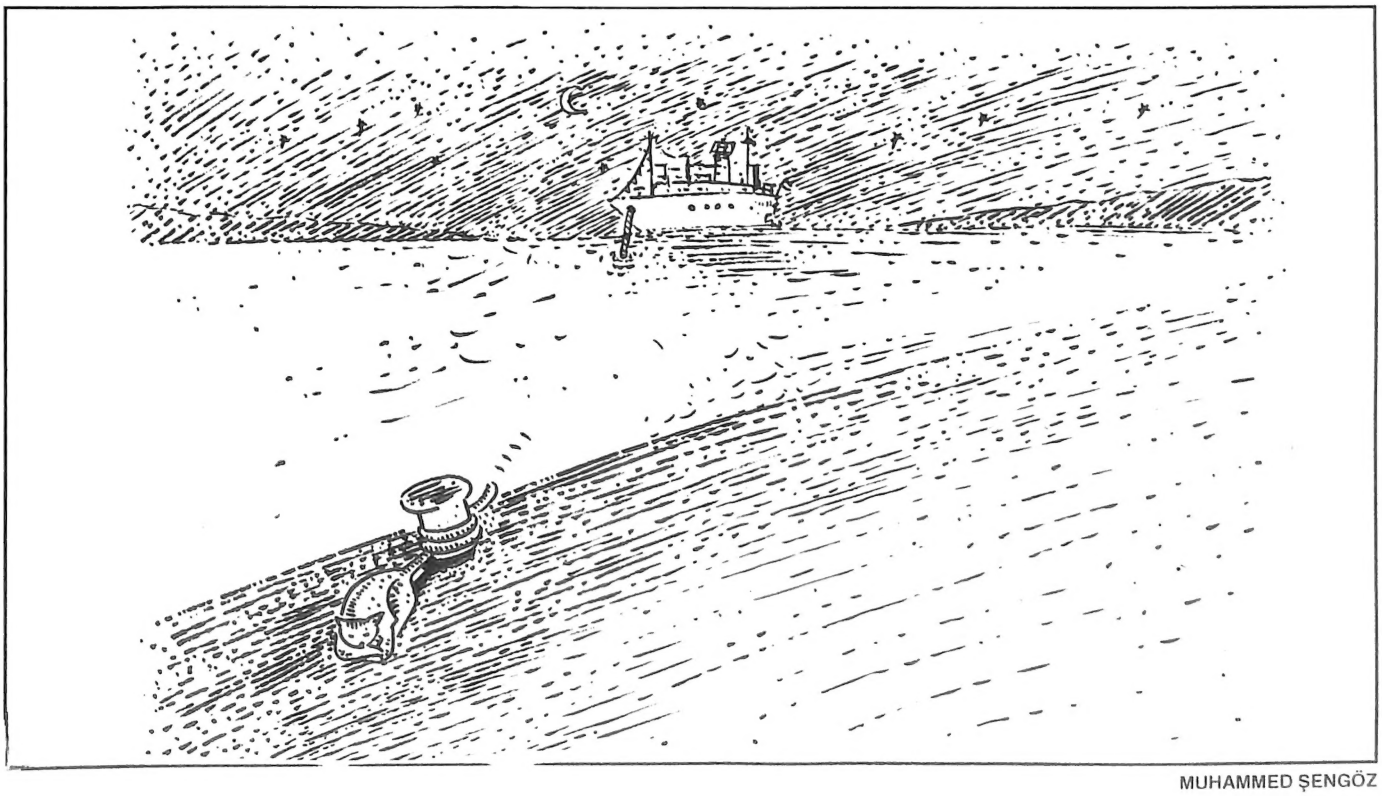

MUHAMMED ŞENGÖZ

TÜRK SİNEMASINDA KOMEDİNİN EVRİMİ

ZARF İLE MAZRUF

SABİT FİKRİ

Neredeyse son yıllara kadar durumu benzeri şekilde değerlendirmek gerekmektedir. Son dönemin sineması çözümlenmeye çalışıldığı zaman aşikâr olarak bir homojenlikten bahsedilebilir. Sadece komedyen olarak değil, oyuncu olarak da Kemal Sunal ve Şener Şen filmlerinin Türk sinemasında yaygın olanın altını çizdiği görülmektedir. Şener Şen filmlerinin önemli ölçüde farklılık arzetmesine karşılık -ki bu durum çoğunlukla yönetmeden kaynaklanmaktadır- komedinin çoğunlukla abartı noktasına götürüldüğü, ağırlıklı olarak da özellikle Kemal Sunal filmleri açısından müstehçenliğin ve aleni küfrün yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Aslında bu tür durumlar, bu tür eğilimler genellikle son dönemin özellikleri olarak belirtmektedir. Tabii bu noktada bir özelliğe daha işaret etmek gerekmektedir. O da asıl olarak tiyatro oyuncularının sinemaya uyarlanan oyunlarının zaman içinde fazla farklılaşmaması, dolayısıyla zaman içinde cazibesinden yitirmesidir. Bu da sinema oyunculuğunun farklılığını belirginleştirmektedir. Zaten kimi tiyatro oyuncularının sinema oyunculuklarının fazla sürmemesinin arkasında bazı nedenler bulunmaktadır. Dolayısıyla durum gelip gene de komedi filminin yönetmeninin önemsenmesine dayanmaktadır.

Sinema yönetmeninin önemsenmesi haliyle tümüyle abartılmamalıdır. Ancak bir yönü itibariyle bakıldığında bazı yönetmenlerin komediye diğerlerinden daha yatkın olduğu apaçık görülmektedir. Bu çerçevede incelendiğinde örneğin en azından bazı dönemler açısından Osman Seden, Hulki Saner ve Ertem Eğilmez gibi yönetmenlerin ağırlıklı olarak komedi yönettikleri açıklıkla söylenebilir. Hatta bunlardan ikisinin sinemada çok tutmuş melodramlar çekmesi de önceden yapılan kimi genellemelerin ne ölçüde geçerli olduğunu göstermektedir. Çoğu komedi oyuncusunun yoğunluklu olarak bu yönetmenlerin filmlerinde oynamaları tesadüfi değildir. Hatta son dönem açısından birçok tiyatro oyuncusu da dahil olmak üzere fazla sayıda oyuncunun Ertem Eğilmez'in filmlerinde komedi oynamasının bir anllamı olmalıdır. Hatta bunların çoğu ilk defa ikinci, üçüncü derecede rol oynayarak, tabir caizse denenerek başrol oynamaya başlamışlardır. Belli bir noktaya geldikten sonra da bu oyuncular başka yönetmenlerin filmlerinde de oynamaya yönelmişlerdir. O nedenle kimi yönetmenlerin filmlerine farklı bir mantaliteyle bakmak gerekmektedir. Bu noktada verilebilecek bir iki örnek anlatılmak istenen düşünceyi belirginleştirebilir. Kemal Sunal'ın daha sonraki dönemde örneğin Natuk Baytan'la çektiği filmlerin, Zeki Ökten'le çektiği filmlerin, Ertem Eğilmez filmlerinden ve özellikle Şerif Gören'in çektiği **Abuk Sabuk Bir Film**'den belirgin farklı yanları vardır. Hatta **Abuk Sabuk Bir Film**'i daha doğru kavramak onu Kemal Sunal'lı diğer filmlerle karşılaştırmaktan çok **Evlidir Ne Yapsa Yeridir** ve **İstasyon** filmleriyle karşılaştırmaktan geçer. Bu karşılaştırma eyleminde de komedinin siyasal niteliğine değil de üslubuna dikkat etmek sorununun kavranmasını sağlayabilir. Ancak bu gibi durumlar dışında, yani oyuncunun yönetmenin yerini ikame etmeye başladığı zaman yukarıda belirtilen genellemeler geçerli olmaktadır. Son dönem sineması da bu durumun ortaya çıkmasının vasıtasını yaratmaya başlamıştır. Dolayısıyla yönetmenlerin bariz vasıflarının filmlerde görülmemeye başlaması bahsedilen abartının ve müstehçenliğin dozajının artarak gündeme gelmesini sağlamıştır. Söz konusu edilen eğilim de filmlerin üzerindeki yönetmen etkisinin kaybolup komedyenin iyice ortaya çıkmasıyla belirginleşmiştir. Belirtilen eğilimi en fazla güçlendiren husus da yakın zamanda hemen her kanalda abartılı komedi programlarının fazlalaşmasıdır. Bu fazlalaşma durumu bir de programların her hafta gündeme girmesiyle televizyon komedilerini iyice kişiliksizleştirmiştir. Bunların büyük çoğunluğunun yönetmenin ve senaryo yazarının kim olduğunun da fazla önemi kalmamış gibidir. Aynı zamanda bu diziler bir - iki istisna dışında büyük oranda birbirine benzemektedir. Türk sinemasında komedinin yoğunlaşmadığı dönemde filmlerin düzeyinin yüksek olması gibi televizyonda komedinin yoğunlaşmadığı zaman kesitinde de programların düzeyi yükselmiştir. Bunun nedeni ilk dönemlerde komedinin oyuna, filme yedirilmesine mukabil, son dönemde neredeyse her an bir komik unsurun öne çıkarılma telaşının ya da gayretkeşliğinin yaşanmasıdır. Aslında bu sürecin arasında bir başka nokta daha vardır. O nokta da mizah üzerinde biraz daha yoğun olarak düşünülmesi, daha doğrusu önemli mizah metinlerinin sinemaya uyarlanma denemesidir. Zaten son sıralarda televizyondaki mizah dizilerinin metinerinin çağdaş mizah yazarları tarafından yazılmasının arkasında da bu süreç bulunmaktadır.

Bu problemi çözmek için öncelikle bir nokta üzerinde durmak gerekmektedir. Komedinin hareketle ya da sözle oluşturulması da Türk sinemasının anlaşılması bakımından önemli bir hususdur. Türk sinemasında söz komiği ile hareket komiğini esas alan kısımların, ürünlerin birbirinden ayrılarak düşünülmesi gerekmektedir. Durum bu şekilde değerlendirildiği zaman özellikle siyasal mizahın sözle oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu tür mizahın aynı zamanda belirgin siyasal eğilimi olan yönetmenlerin filmlerinde yakalanması da tesadüfi değildir. Diğer yönetmenler açısından benzeri bir yönelim söz konusu değildir. Konunun anlaşılması açısından Scognamillo'nun Türk Sineması Tarihi'ne inanmak gerekirse örneğin Aziz Nesin'in iki eserinin sinemaya uyarlanması öğretici görülebilir. Ayrıca Aziz Nesin'in yapıtlarının sinemaya uyarlanma zamanı da düşündürücüdür. Bu yapıtların sinemaya uyarlanmasının artık sosyal içeriğin Türk sinemasının olmazsa olmaz vasfı olduğu dönemde gerçekleşmesi dikkat edilmesi gereken bir hususdur. Sinemaya sadece **Gol Kralı** ve **Zübük**, televizyona da **Bir Seyahatname** ve **Tatlı Betüş** yapıtları uyarlanmıştır. Türkiye'de birçok yazarın yapıtlarının sinemaya uyarlanması karşısında aziz Nesin'den o kadar az uyarlama yapılmasının gerekçesini yukarıdaki yaklaşımda görmek mümkündür. Bir başka deyişle toplumcu-gerçekçi yönetmenlerin de Aziz Nesin'in eserlerini pek kaale almamalarının belirgin bir nedeni olmalıdır. Bu neden aşikar bir şekilde anlaşılmadığı zaman insanların, hem de sinemayla çok içli dışlı insanların pek de anlamı olmayan laflar ettikleri görülmektedir. Burada sinemayla haşır-neşir olan bir yazarın bir yönetmenin açıkça görebildiği bir hususu görememesinin ilginç bir örneğini sunmak anlamlı olabilir: "Peki Aziz Nesin'le Seyahatnameye kadar bir işbirliğiniz oldu mu? Olmadı! Ben de buna şaşıyorum! Olmadı!

Aziz Abi'yi sinemaya aktarmak çok zor. Şundan dolayı zor, Aziz Abi dille yapılan bir güldürü yapıyor. Yani görsel hiçbir şey yok Aziz Abi'nin anlattığı hikayelerde." (1) Sözü edilen konuşmayı yapanın Türk sinemasında komedinin biçimlenişi üzerine zerrece düşünmediği de açıklıkla ortaya çıkmaktadır. Zaten bu noktada da Türk sinemasında mizah metinleri de dahil olmak üzere edebiyat uyarlamaları konusunda durmak gerekmektedir. Türk sinemasında edebiyat uyarlamaları her zaman gereğinden fazla önemsenmiştir. Ancak Türk sinemasına bakıldığı zaman mizah metinlerinin durumu kimi farklılıklar taşımaktadır. Türk sinemasında komedi üzerinde durulurken bunun zaman içinde değişimi, yönetmenlere bağlılığı, artistlerde somutlaşması yanında zaten saplantılı bir biçime dönüştürülüp, genellikle öne çıkarılmaya çalışılan edebiyat uyarlamaları gündeme getirilmelidir. Genellikle her alandaki gelişmelerin en mütekamil biçiminin edebiyatta görülebileceği düşünüldüğü için özellikle mizah metinlerinin mizah edebiyatı uyarlamalarının üzerinde durulmaktadır. Fakat burada da bazı problemler ortaya çıkmaktadır. Bazı önemli mizah eserlerinde genellikle Türk sinemasında öne çıkmış komedyenler oynamaktadır. Bu noktada **Zübük**'ün, Aziz Nesin'in romanının sinemaya uyarlanması sırasında eserden çok daha fazla bir şekilde Kemal Sunal'ın oyunu öne çıkmaktadır. Gene aynı biçimde Rıfat Ilgaz'ın **Hababam Sınıfı** ve çeşitlemeleri Kemal Sunal'ın oyunuyla bir başka biçim almış ve normal halinden belki de daha fazla yaygınlaşmıştır. Herhalde Ulvi Uraz'ın oynadığı **Hababam Sınıfı** diğerinden neredeyse tümüyle, özellikle sinema versiyonuna sanki yama gibi eklenmiş Damat Ferit tipiyle özü itibariyle farklıdır. Rıfat Ilgaz yapıtının aşikâr bir şekilde deforme edildiğini belirtmiştir. Fakat çalışma da böylelikle daha yaygın bir beğeni kazanmıştır. Fakat belki de Türkiye'de en bariz etkisi olan bir komedyenin oynaması suretiyle daha yaygın bir beğeni kazanmıştır. Burada önemli olan bir nokta da belirtilmelidir. Nasıl oyuncu mizah metnini farklılaştırmışa, filmin yönetmeni de filme başka bir biçim vermiştir. Bu anlamda filmin yönetmenin Türk sinemasında komedi açısından önemli bir yeri olan Ertem Eğilmez olmasının özel bir önemi vardır.

(1) Vecdi Sayar, "Bir Güldürü Ustası Atıf Yılmaz ile Söyleşi", **Güldiken**, No: 8, (Güz 1995), s. 85.

FARUK DİNÇER

ÜMİT ÖĞMEL

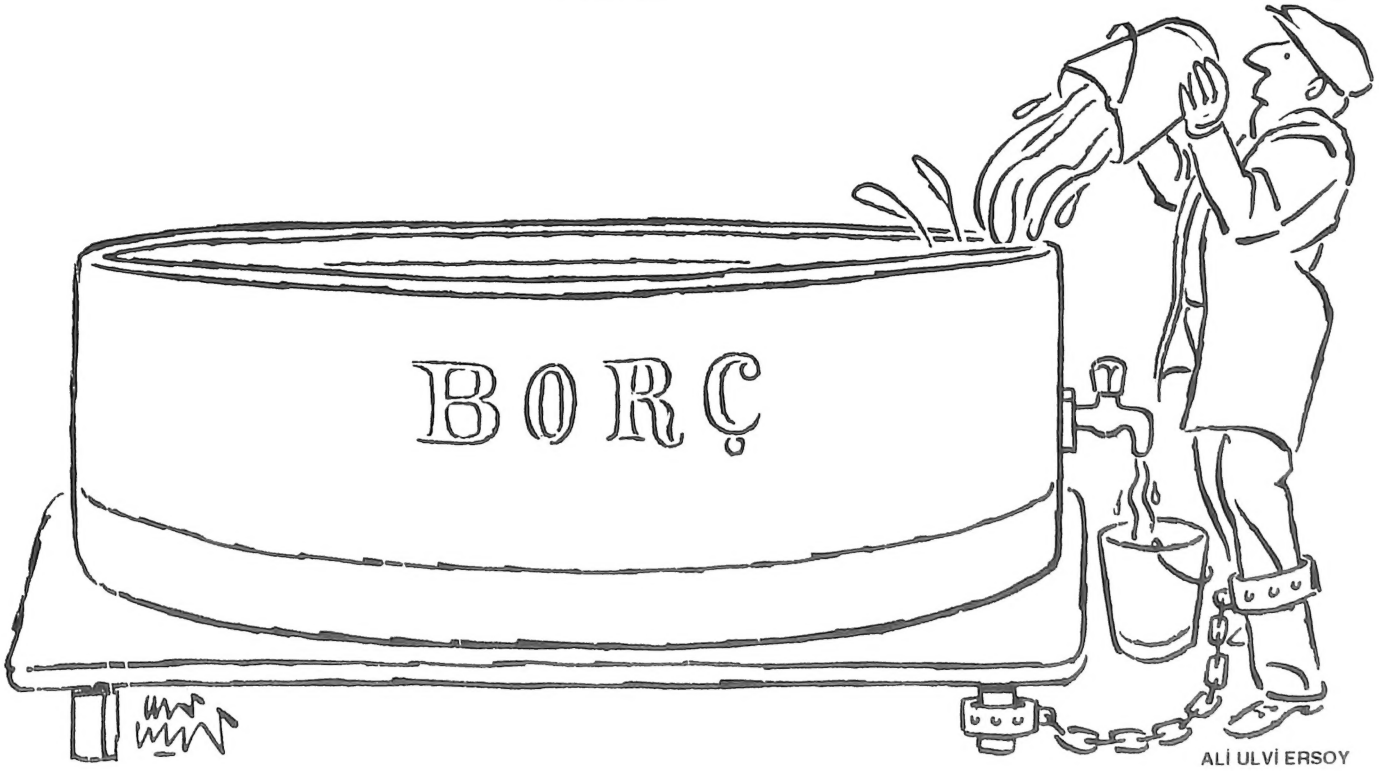

ALİ ULVİ ERSOY

BAYOKURYAZARÇİZER

■

Bülent OKUTAN

■

BÜROKRASİNİN KILICI

"10 Kasım 1938'de yitirdiğimiz ancak kurduğu Cumhuriyetin ilke ve Devrimleri ile sonsuza dek bizimle yaşayacak olan büyük önderimiz Atatürk'ün manvi huzurunda sizlere hitap edebilmenin mutluluğunu yaşıyorum.

Onun için söylenen güzel sözlerin böyle anlamlı günlerdeki yetersizliğini hepimiz biliriz... Biliriz ya yinde mısralardan dökülenler onu içimizde yaşatma sevincimizdir.

Ölümünün üzerinden yarım asrı aşan bir süre geçmesine karşın her an minnetle ve şükranla andığımız Mustafa Kemal Atatürk'ün huzurunda Türk ulusu olarak bu yılda beraber ve her zamankinden daha coşkulu olmanın gururunu yaşıyoruz.

Sizlere şimdi alışagelindiği gibi onun biyografisini çizip, hizmetlerini anlatıp, bu günlere nasıl gelindiğini söylemeyeceğim. Zira bırakınız Ulusal tarihimizi, Dünya tarihi onu altın harflerle son yüzyılın yetiştirdiği en büyük dahi ve devlet adamı olarak hak ettiği güzel yere yazmıştır.

10 Kasım 1938. sadece bir bedenin yok oluşudur. Dolayısıyla bu gün, yani 10 Kasımlar, onun yoktan varettiği bir ulus için de asla matemle anılacak bir gün olmamalıdır. O her canlının günün birinde yok olacağı inancı ile "Beni görmek behemahal yüzümü görmek değildir" derken, ulusu için yarattığı ilke ve Devrimlerinde yaşayacağını o yıllarda vurgulamıştı. Milletine olan güveninden zerre kadar şüphesi yoktu, zaten onun bu inancı Kurtuluş Savaşı'nda en büyük desteğiydi...

Kemal Atatürk'ün Ulusal Egemenliğe dayalı bağımsız bir devlet kurma fikrinden yola çıkılarak bu kararın dayandığı en güçlü düşünce, Türk Ulusu'nun saygın ve onurlu bir ulus olarak yaşaması temelidir.

Atatürkçülük, bu görüş ile doğmuş bir kavramdır. Ulusun egemenliğine dayalı, Cumhuriyetçi, laik ve tam bağımsızlık gerektiren bir düşüncedir. Sömürüye yönelik siyasi, ekonomik ve ticari ilişkileri reddettiği gibi, Ulusal Bağımsızlığa ters düşen ideolojileri de benimsemez.

O Cumhuriyetçilik ilkesini; çağdaş ve müreffeh ülkeler düzeyine çıkmada öngörülen, birinci kuvvet olarak seçmiştir. Bu toplum için amaçlanan yönetim biçimi, batının demokrasi anlayışıdır.

Ulusal sınırlar içerisinde aynı kıvancın, aynı kaderin paylaşılması kadar güzel bir duygu olamaz. Ulusçuluk anlayışı asla, ırkçı saldırgan, yayılımcı politikalara yer vermez. Atatürk, ulusçuluğu daima insancıl, insana özgü ve evrensel biçimde düşünmüştür.

Atatürkçü düşünce hem yönetsel, hem ekonomik açıdan emeği ile geçinenlerin ön planda tutulmasını öngörür. Halkın yararına olmayan girişimlere ve ayrıcalıklara imkan tanımaz. Devlet yaşamında yasa ve uygulamalara halk için, halka dönük olmak zorundadır.

Atatürkçülükte dinsel kuralların, çağdışı kalmış bâtıl geleneklerin yeri yoktur. Laik bir ideoloji anlayışı vardır. Toplum ve devlet yaşamlarının her alanında akılcı ve ölçülüdür. Devletin dinsel baskılarla istismarına imkan verilmeyeceği gibi hiç kimse inancından ötürü kınanmayacaktır.

Atatürk'e göre "Türk milletini son asırlarda geri bırakmış olan müesseseleri kaldırarak milletin en yüksek medeni icaplara göre ilerlemesini temin için yeni müesseseler koymuş olmak" Devrimi ifade etmektedir.

Bunda esas amaç çağdaş, medeni bir toplum haline gelmektir. Büyük zaferin kazanılmasından sonra yıkılan, bozulan eski düzenin yerine yeni düzen kurulmaya başlanmış, sosyal hayatın ihtiyaçlarına göre topluma ve devlet hayatına şekil verilmişti. Siyasal alanda yapılan devrimler, toplumsal yaşayışın düzenlenmesi, Hukuk alanındaki değişiklikler ve Eğitim kültür alanında yapılan devrimler olarak dört ana bölümde sayabileceğimiz bu değişiklikler bugün bize bırakılan Türkiye Cumhuriyetinin temelidir.

Sizlere kısaca özetlemeğe çalıştığım Atatürk İlke ve Devrimlerinden de anlaşılacağı gibi onun ölümsüzleşmesindeki ana temeller bunlardır. Bilindiği üzre onun bu İlke ve Devrimlerine sahip çıkılmadığı sürece, onu bizzat görmek, resimlerini taşımak, büstlerini dikmek; Atatürkçü olmak anlamına gelmemektedir.

Ve bu yüzdendir ki 10 Kasımlar Matem günü olmaktan çok bu vesile ile bir kerre daha vurguladığımız gibi onun düşüncelerinin ilke ve Devrimlerinin anıldığı gündür.

Ben yüce Atatürk'ü huzurlarınızda saygı ve rahmetle anıyor, her ne pahasına olursa olsun kurduğu Cumhuriyetten yarattığı ilke ve Devrimlerinden asla taviz vermeyeceğimizi yineliyorum.."

Böylesine bir konuşmayı tarafsız ve Atatürk ilkelerine yürekten bağlı bir ağızdan bir çok 10 Kasım töreninde birilerinden dinlemiş olabilirsiniz. Hiçbir siyasi çıkarın gözetilmediği bu sözlerin tamamı tarafımdan hazırlanmış olup anma gününde açılış konuşması yapmak için bünyesinde altmış bin kişi çalışan bir kamu kuruluşunun konferans salonunda gerek hitabet gücü, gerek tip ve ses tonu, diksiyon itibarıyla tarafıma verilmişti.

Bu görev birkaç yıl öncede yine bana verilmiş, zevkle heyecanlı ve gururla o töreni götürmüştüm. Tören sonunda bir de Atatürk oratoryosu vardı ki, törene katılan bazı arkadaşlar çok duygulanmış boynuma sarılarak hıçkıra hıçkıra çocuklar gibi ağlamışlardı.

Ülkemizde yaşayan her insanın göstereceği saygı ve hassasiyetle 9 Kasım günü, görevli teknik ekiple prova yaptık. Her şey mükemmel olmalıydı. O anda bulunduğumuz salona, badanadan, boyadan, araç ve gereçten sorumlu daire başkanı filanca bey geldi. Kürsüye yakın bir koltuğa oturup provayı izledi. Provanın son bölümünde yerinden kalkıp yanıma geldi.

"Acaba yitirdiğimiz kelimesi yerine kaybettiğimiz desek, daha doğru olmaz mı?" diye sordu. "olur" dedim "Hitabet sırasında bakarsınız kendi insiyatifimle o kelimeyi kullanırım."

"Ama bu fotokopide öyle yazıyor" dedi.

"Olabilir onu da ben yazdığımdan fark etmez" dedi.

"Yani bu yazının bir kaynağı yok mu?" diye bir soru sordu.

"Atatürk için bu kadar söze, pek kaynak gerekmiyor hele ki birde benim gibi yazar-çizer takımından olursanız hiç gerekmiyor" diye karşılık verdim. Kaşlarını yukarı kaldırıp dudaklarını büzdü.

"Pekiy.. kolay gelsin ben Genel Müdürle bir görüşeyim" diyerek ayrıldı.

Bizim prova ise Can Dündar'ın Sarı Zeybek multivizyon gösterisi ile ve benim şu anonsumla bitti.

"Atatürk ulusuna öylesine inanıyor, öylesine güveniyordu ki kısacık ömrü boyunca o duygularını hiç yitirmedi. Hasta günlerinde bile halkının karşısına başı eğilmeden, dizleri bükülmeden çıkıyordu. Sarı Zeybek bu ana temadan yola çıkılarak onun son günlerindeki direncini konu alan hüzün dolu dev bir yapıt... Şimdi sizlere bu filmi sunuyoruz."

Odama geldiğimde bana o görevi veren Müdür arkadaş, özel büroda bazı paragrafların sakıncalı bulunduğunu ifade ederek onları çıkartmamı istedi. Konuşma metninin hiçbir siyasi yanı olmadığını ifade ederek, bu tashihi kabul etmedim. Olanlara çok canım sıkılmıştı. Aradan bir saat daha geçmişti ki bu konu ile ilgilenen başka bir daire Başkanı'nın odasındaki toplantıya çağırıldım. Boya, badana işlerinden sorumlu olan ve olaya parmak atan şahıs ben gelmeden odadan ayrılmıştır. Sinir sistemlerine iyi geldiği söylenen bir limonlu ıhlamur ısmarladılar, sonrasında kısa bir hatır gönül sohbeti ile Başkan bey konuya yumuşakça girdi;

"Konuşma metni çok güzel elinize dilinize sağlık. Programı da güzel hazırlamışsınız tebrik ederim" dedi. Ancak makam tarafımdan kendisine verilen direktiflere göre, kendisinin, birde makamdan birisinin konuşma yapması istenmiş bu yüzden üzgünmüş.

Olamaz mı? Tabiiki olur. Beni üzen o saatten sonra onların kürsüye çıkıp yarım yamalak hazırlanmış seviyesiz konuşmalarla o büyük günü geçiştirmeleri. Siyasi görüntülerini konferans salonunu dolduranlara sunmaları. Daha kötüsü ve acısı: Atatürk'ü araç olarak kullanmaları..

Üzerine basa basa söylüyoruz. Devletin içine kafatasçıları koyarak, bürokrasiyi yozlaştırarak varılacak yer, ülkenin çıkarları, halkın mutluluğu olmayacaktır.

Atatürk'ün kurduğu bu Cumhuriyetin temelinden her gün bir taş sökülüp atılmaktadır. Devrim yerine, inkılap yitirmek yerine, kaybetmek kelimelerinden siyasi çıkar uman örümcek kafalılar, laiklik, emekçilik ve bağımsızlık kavramlarından allerji olanlarla dolu bir toplumda yaşayoruz. Bugün tören konuşmasındaki kelimelerden hoşnut olmayanlar yarın törenlerden rahatsız olacaklar. İşte size yakın bir örnek.. Dahası, canınızın sağlığı. İmam Hatip Liselerinin bazılarında tören de yapılmamış..

Şeriatın kapının arkasında beklediğini biliyor, nefesleri kan kokan kafa tasçıları görüyorum. Halkın iradesi diye yapılacak olan seçimlerden Atatürk düşmanı, devrim cellatları çıkarsa şaşırmayın. Bürokrasinin kılıcını ellerine geçirmişler.

CUMHUR GAZİOĞLU

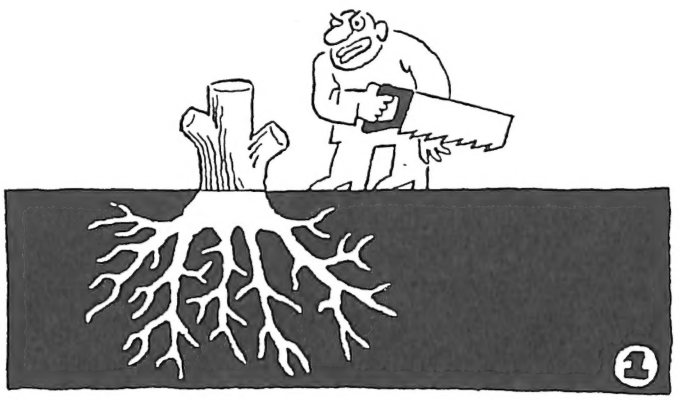

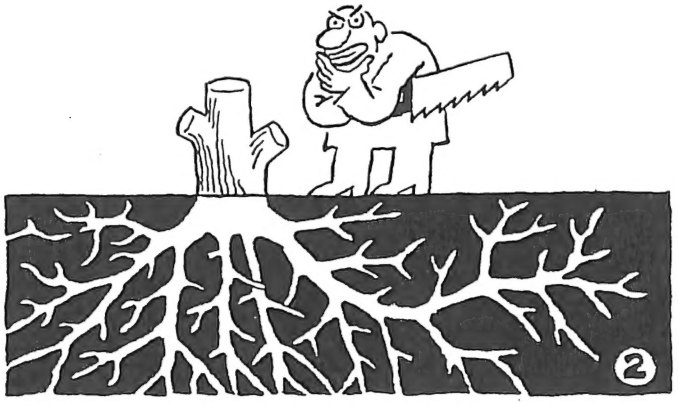

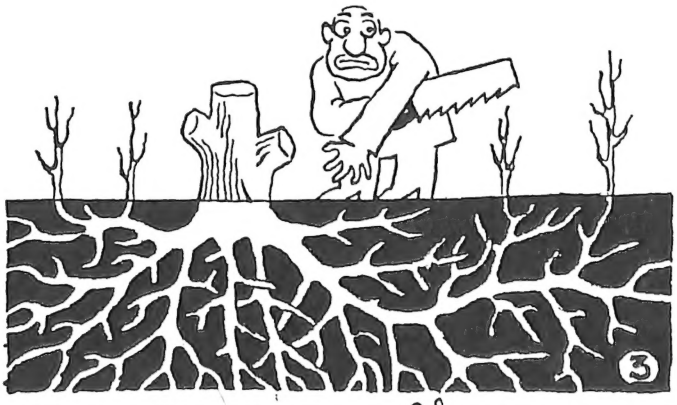

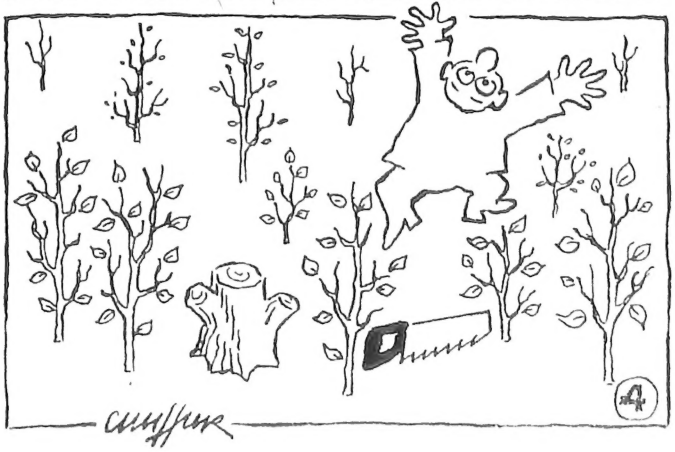

TREN PENCERESİNDEN

RUHİ TEK

RÜZGAR EKEN

Kondöktör, vagona girdi.

- Biletler... Pasolar...

diye seslenince kimi biletini, kimi pasosunu hazırladı. Pencereden ağaçları, kuşları, otları, çiçekleri seyreden çocuk annesine döndü.

- Anne, öğretmenin söylediğini düşünüyorum. Ama aklım karıştı.

- Niçin aklın karıştı çocuğum?

- Rüzgarın ekilmesi... İşte bunu anlamadım. Rüzgar eken fırtına biçermiş...

Annesi gülümsedi.

- Çocuğum söz gelişi öyle söylenmiş.

- İyi ama rüzgar nasıl ekilir. Nereye ekilir. Fırtına nasıl biçilir.

Kondöktör yanlarına geldi.

- Biletler.

Biletlerini kontrol etti.

- Adapazarına ha...

Çocuğun aklı rüzgarın nasıl ekileceğindeydi. Ortayaşlı adam ortaya konuştu.

- Bir ülkede zorbalık varsa, parayı veren düdük çalarsa olacağı budur. Vekil diye seçiyoruz, onlar hemen eve gelip anamıza talip oluyorlar. Sonrası malum. Al takke ver külah... Aslında bu işlerde bir tuhaflık var.

Çocuk, adamın söyldiklerini anlamadı. Alık alık yüzüne baktı.

Adam mırıldandı.

- Al işte Aziz Nesin'in yüzde altmışlıklarından biri daha...

Tren istasyona yaklaştı.

Çocuk annesine bir kez daha sordu.

- Anneciğim rüzgar nasıl ekilir.

Soruyu kondöktör açıkladı.

- Bunu devlet büyüklerine sor evladım dedi.

■

KURUFASULYELİ PASTA

Pişmaniyeci çocuk vagona girdi.

Yaşlı kadın, yanındaki kadına baktı.

- Pişmaniyeci girince aklıma geldi. Benim gelin bir gazetede okumuş, kurufasulyenin tatlısı varmış. Yoksa pastası mıydı? Her ne ise, ikiside aynı kapıya çıkar.

- Hamsi tatlısını duymuştum ama...

- Var, var kurufasulyenin de pastası var. Akşamdan kurufasulyeleri ıslatacaksın, sabahleyin haşlayacaksın. Suyunu süzüp kabuklarını temizleyeceksin, bir güzel ezeceksin.

- Teyze, diyen genç araya girdi. Bunu silahlı bürokratlara teslim etsen olmaz mı?

Yaşlı kadın duymazlığa geldi.

- Dört yumurta sarısını şekerle çırpacaksın birbuçuk bardak şeker koyacaksın, ezdiğin kurufasulyeleri koyup yine karıştıracaksın. Ayrıca bir çorba kaşığı tarçın, iç ceviz, bir paket vanila, bir paket kabartma tozu, çırpılarak kar haline getirilmiş dört yumurta akına ilave edeceksin.

- Eeeee.

- Pasta kalıbını yağladıktan sonra karıştırdıklarını içine dökeceksin. Isıtılmış fırına vereceksin.

Yanındaki kadın mırıldandı.

- Bir yaşıma daha girdim.

Yaşlı kadın şaşırdı.

- Katillerin, soyguncuların, yalancıların, yolsuzluk yapanların bir araya geldiği listelere avanta sever halk oy verirse...

- İyi de bunun kurufasulye ile ne ilgisi var?

Makinist düdüğünü öttürdü.

Haydarpaşa-Adapazarı ekspresi yoluna devam etti.

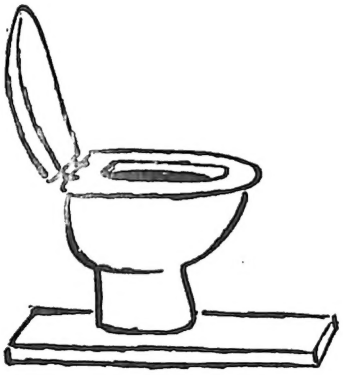

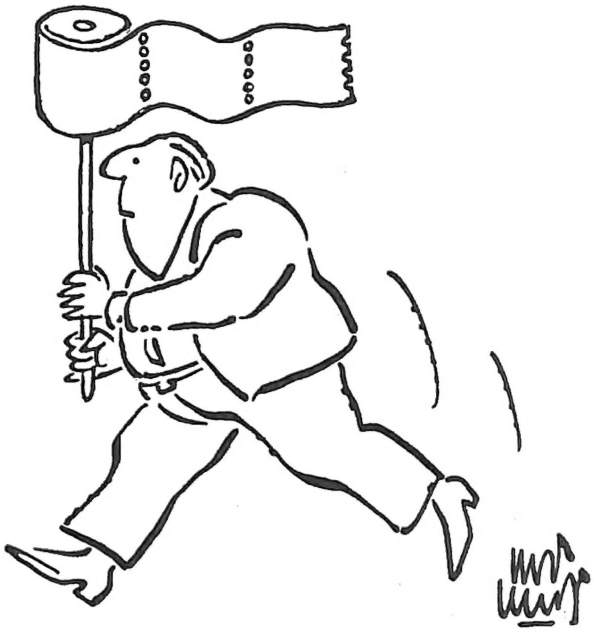

ALİ ULVİ ERSOY

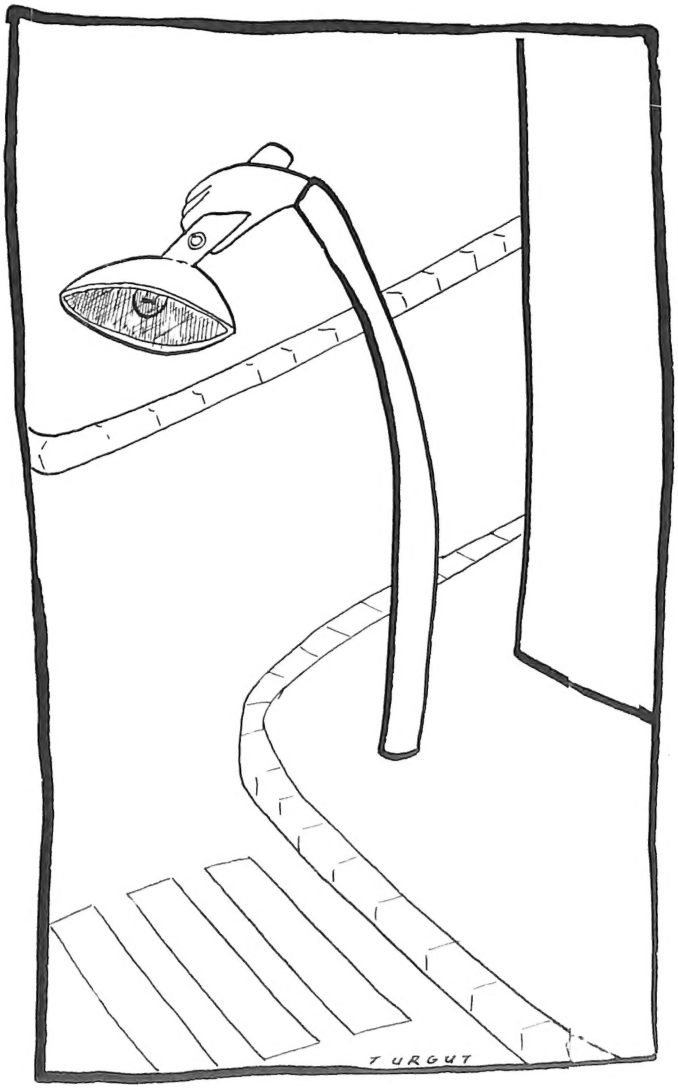

TURGUT DEMİR

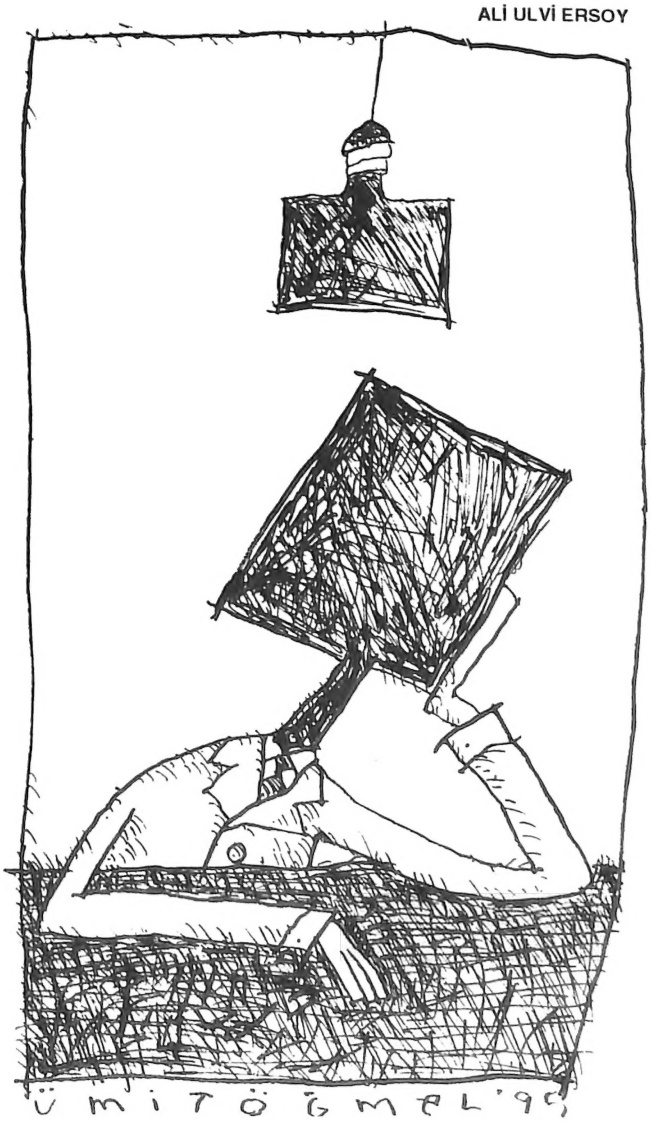

ÜMİT ÖĞMEL

MURAT ÖZMENEK

HİCABİ DEMİRCİ

MİROSLAV BARTAK / ÇEK CUMHURİYETİ

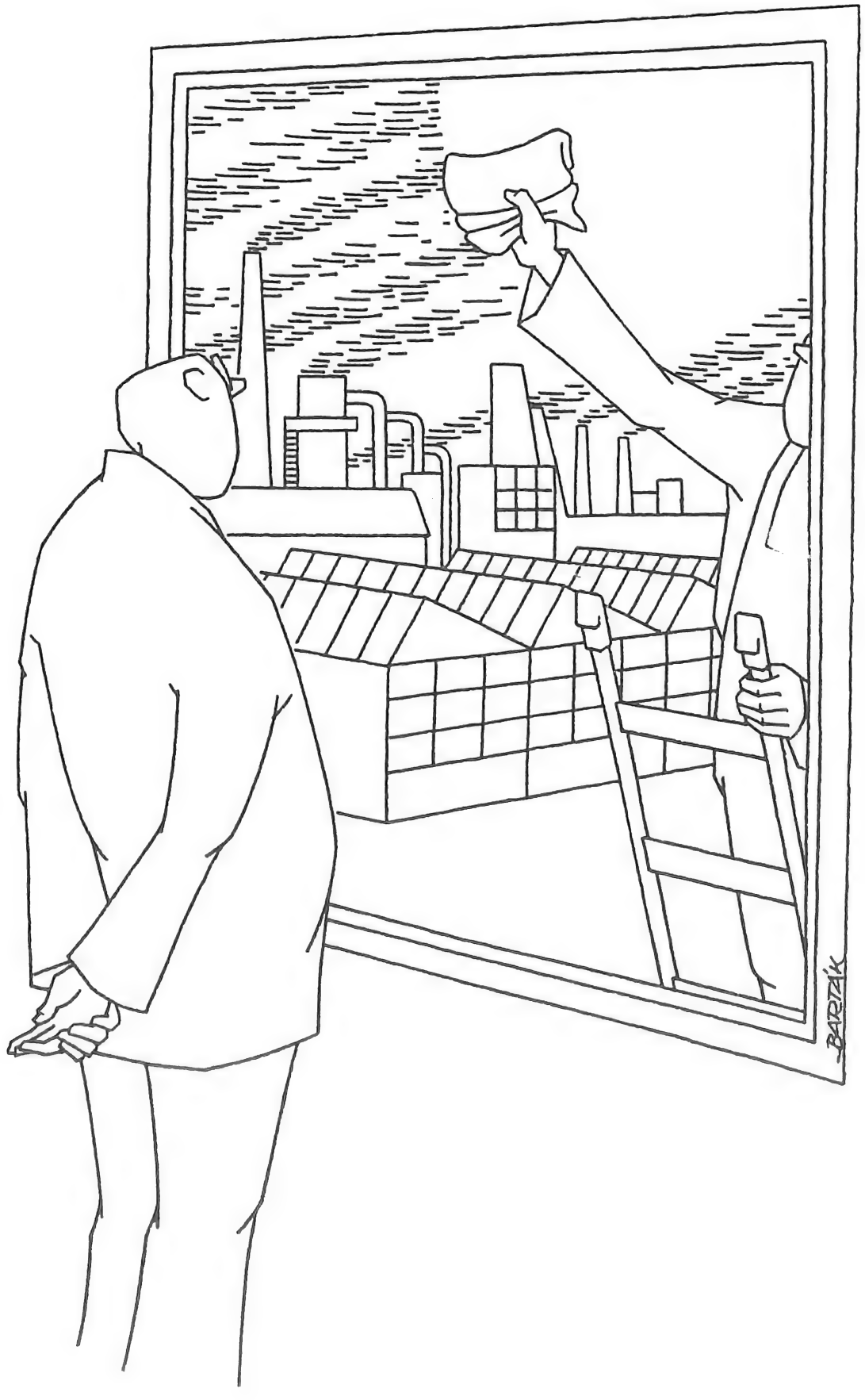

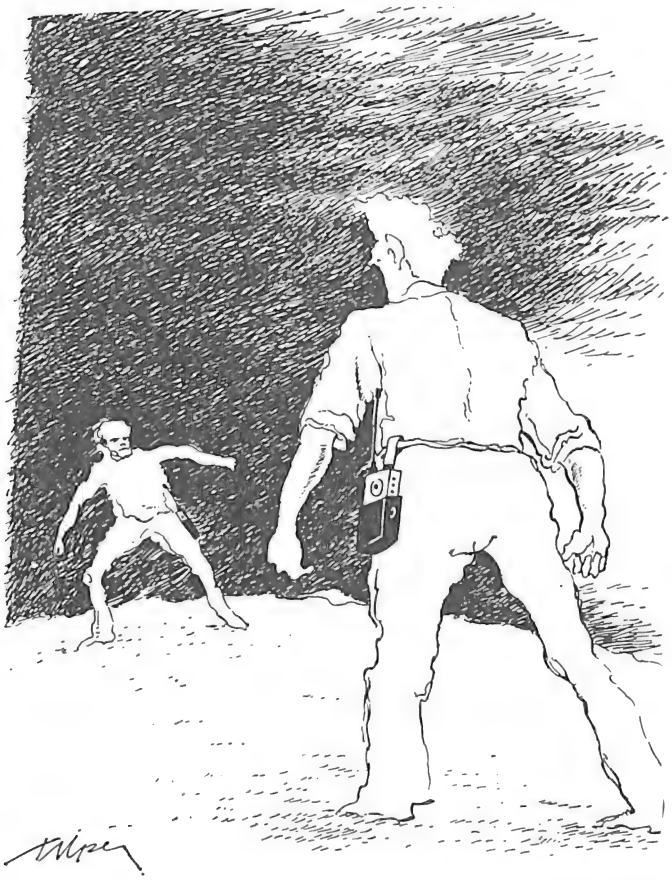

ALPER SUSUZLU

FETHİ DEVELİOĞLU

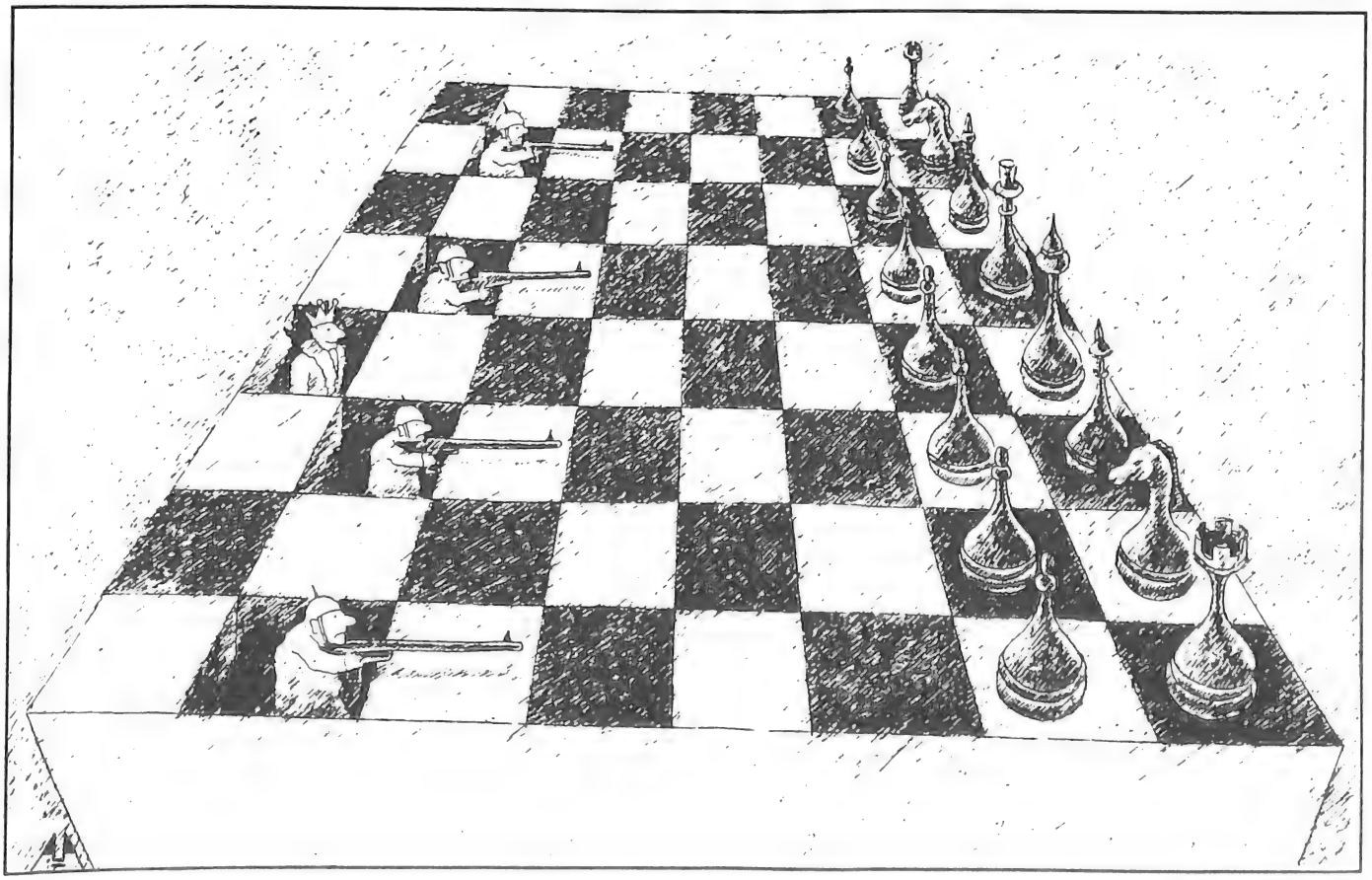

AŞKIN AYRANCIOGLU

"SON ON YIL ÜZERİNDEN MİZAH DERGİLERİ"

ÇİZGİ ROMAN SERÜVENİ

LEVENT CANTEK

Son on yılın üzerinden yapılan her türlü iktisadî-sosyal değerlendirmeler çoğunlukla Özal ve onun çevresine getirip götürdükleri çerçevesinde nihayetlendi. Bu sürecin değişik veçheleriyle tayfını oluşturan mihenk taşları; Özal'la şahikasına ulaşan neo-liberal ekonomik deveranlar, toplumsal hayat nezdinde müteakiben zuhur eden modernist tahayyüller ve buna mukabil, değişimin süratinini itiyadından olacak, sıkıntının çoğunluğu sırtına binen alt ve orta sınıflar oldular.

Dönemin bir başka özelliği, partilerin politik bir tercihle geleneksel TC söylemine istinaden uygulanan yukarıdan indirgemeci modernleşme saiklerini bırakarak -ya da en azından buna zemin hazırlayarak- popüler kültürün gelişimine ziyadesiyle elverişli koşullar yaratması oldu. Resmiyetin gevşemesi, yasak olanın öne çıkması ve konuşan toplum retoriğinin gelişmesi anlamında hayat hareketlendi. Bu hal, televizyonun renklenmesi, kanalların çoğalması, telekomünikasyon ve bilgisayar türü iletişimin gücünü artıran değişimlerle, yaşanması istenilen yaşamların pazarlanıp sunulduğu gelecekle ilgili tasavvurların (ve vaatlerin) içiçe geçmesiyle daha da süratli bir ivme kazandı. Böylece "herkesin istediğini söyleyebilmesi" şeklinde iktidar elinde manipüle edilen demokrasi kavramı "sağ"laştırılırken, '80 sonrası depolitizasyon sürecinin miladına da sebebiyet verdi. Öte yandan bu konuşma rahatlığı, toplumsal oydaşma (konsensus) dışında kalan uymazcı (nonkonformist) kesimlere, yine popüler kültürü kullanarak, uyumlandırılmış içeriklerinde dahi olsa muhalif tespitlerde bulunarak, bir biçimde bağımlı sınıfların sözcüsü olabilme erkini sağladı. Mizah dergileri bu türden bir iddia içinde olmasalar bile süreç içinde eğlenceye yönelik kurgularının anlatım kolaylıklarından faydalanarak tefrite ya da uyumluluğa (sadakat) minnet etmeden karşıt bir belagat (retorik) oluşturdu. İlk önemli nüvesini de "dünyanın en çok satan üçüncü mizah dergisi" gibi ispatlanamayacak ben-merkezci (egocentric) bir iddiayla sunulan **Gırgır** "okulundan" ayrılanların kurduğu **Limon** dergisi ile başardı (1968). Gani Müjde, Can Barslan, Metin Üstündağ, Mehmet Çağdaş, Şükrü Yavuz, Suat Gönülay, Kemal Aratan gibi isimlerin kurduğu dergi, dönemin piyasa hakimi Hürriyet'e rakip olma tasavvuru içindeki Güneş gazetesinin **Gırgır**'a ikame edilebilecek bir mizah yayını niyetiyle ortaya çıkabildi. Gazetenin sağladığı maddî koşulların elverişliliğinin yanısıra, **Limon** üreticileri **Gırgır**'ın şişkin kadrosunda "kendi öykülerini anlatabilme" şansına pat sat ulaşabildikleri için, gerek bu sınırlılığı aşabilme ve gerekse Oğuz Aral'ın otoriter, editör kontrolünün dışında daha rahat ve özgür yaratma özlemi içindeydiler. **Limon** bu minvalde **Gırgır** kadar vugarize ve gelenekçi olmayan bir mizah zuhur etti. Yapılan son kertede kötümser, mütecaviz ve iktidara göre pek de netamel olmayan bir mizahtı. **Limon** için bir milad ve üreticilerinin anlatımlarını belirleyen referansların çıkış noktalarına baktığımızda, ilk gördüğümüz **Gırgır** olur. **Gırgır**, **Limon** üreticilerinin sanatsal yetkinleşme babında baliğ oldukları ilk yerdi. Ancak **Gırgır**'ın şaka ve nüktedan çizgisindeki iktisaden devletçi, muhafazakâr ve Kemalist Ulusçu "sol cenahtan" politik tavrı **Limon**'u çok da ilgilendirmedi. Bununla beraber birikim (müktesebat) olarak tinsel-düşünsel anlamda gelişmeye açık bir yol zemini bıraktı. Zaman içinde kendini ifade edebilecek anlatım yollarını ve vurgularını keşfeden dergi, satış açısından bir **Gırgır** olamasa bile yetkin, farklı bir biçem (üslüp) oluşturdu. Politik tavrını -her daim sol içinde kalmasına rağmen- herhangi bir şekilde belirginleştirme veya öykündüğü siyasi modeli -merkez solun daha solu, alenen vurgulama yolunu hiç seçmedi. Ancak geleneksel devlet politikalarını ve temayüllerini açıkça eleştirirken bunu yalnızca sağ kadrolaşmalar ve sağ partilere mahsuben yapmadı. Hicvini kendi türü içinde konuşulması tabu sayılan Kemalizm ve sol için dahi -ya da en azından onaylamak hissiyatı uyandırmayan sessizlikle bile olsa- kullandı. **Limon**'un üretim sürecinde bir başka referans noktası, 1978 yılında çıkan ve ticarî başarısızlıktan değil de üretenlerinin politik ayrışmaları yüzünden kapanan **Mikrop** dergisi oldu. **Mikrop**'taki cinselliğin ve politik tezyifin (paylama) kullanımı **Limon**'da benzer suretlerle geliştirildi. **Mikrop**'u kuranların hiç birinin **Limon** söylemine üretici olarak -Sarkis Paçacı gibi istisnaî bir örnek haricinde- hiç bir katkıda bulunmamaları da ilginçtir. **Mikrop**'tan **Gırgır**'a geri dönenlerin yaşanana getirdikleri eleştiri neredeyse her kesim tarafından kabul gören, argo ve cinselliği ziyadesiyle dışlayan bütünlüklerdi. Bu anlamda **Gırgır** tarzına eklemlenmişlerdi. Yani **Limon**'cular, **Mikrop** üretenlerinin şimdiki haline değil de geçmişlerine öykündüler.

36. sayıda buluşmak dileği ile.

ERAY ÖZBEK

YİĞİT ÖZGÜR

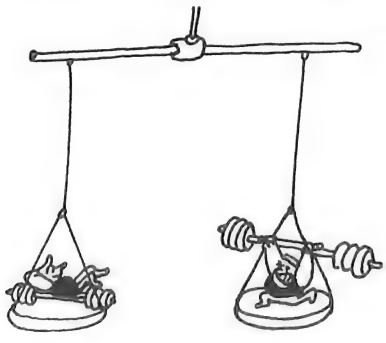

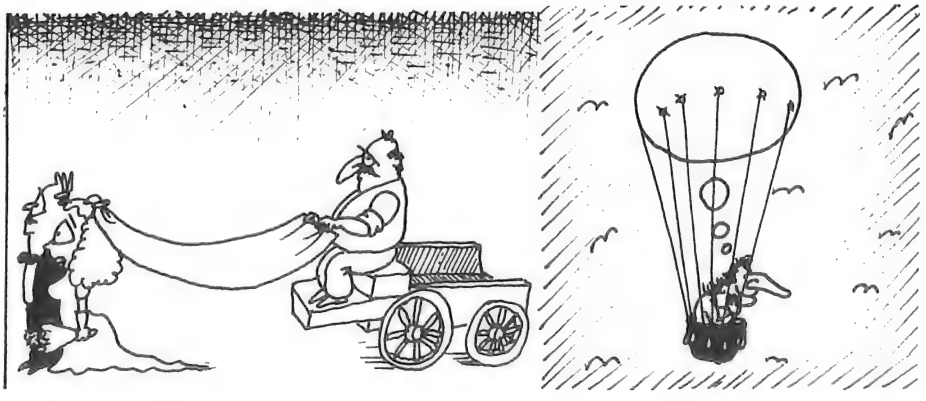

ALTAN ÖZESKİCİ

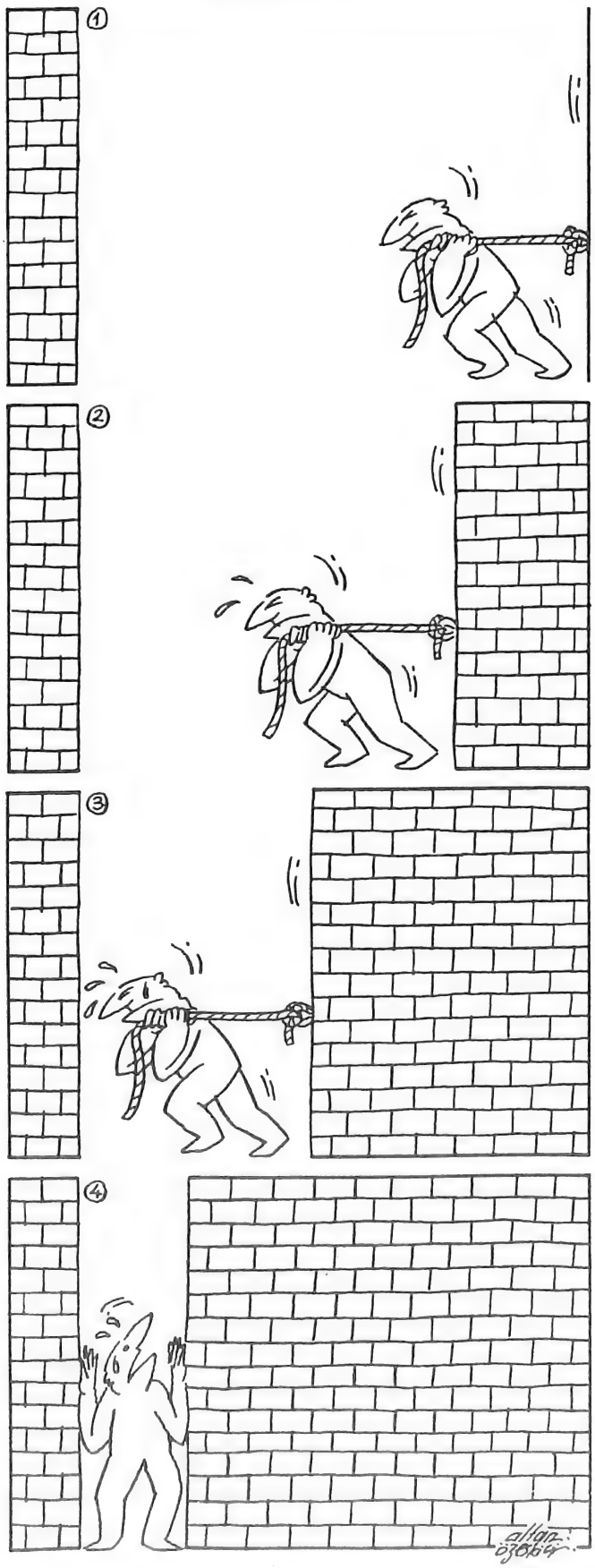

RASPUTİN

ÇİZGİ YERİNE

A. MÜMTAZ İDİL

Başbakanımız Tansu Çiller, "Ben bu ülkenin Jeanne D'Arc'ıyım" dedi. Orleans Bakiresi'nin kim olduğunu biliyordu da mı söyledi, yoksa salt Fransa'nın kurtarıcısı tarafını alarak mı "telaffuz" etti, bilemiyorum.

Şaştığım, hemen ardından neden Mesut Yılmaz'ın, "Ben de bu ülkenin Rasputin'iyim" demediği...

Bülent Ecevit'in neden "Robin Hood"luğa soyunmadığını, Deniz Baykal'ın Robespierre'liğe, Necmettin Erbakan'ın İmam Gazali'liğe, Alpaslan Türkeş'in de Pzistrat'lığa özenmediğini merak ettim.

Önce tarihsel kimlikler, ardından çizgi roman kahramanları, Süper Kız, Zagor, Mr. No, Ten Ten vb...

Ama en büyük favorim Rasputin. Hangisi kendisine kimi yakıştırırsa yakıştırsın, içlerinde en heybetli, en tavizsiz görünen ve kraliçeyi en çabuk tavlayan Rasputin.

Jeanne D'Arc'ın ortaya çıkışıyla Rasputin'in ortaya çıkışı birbirine çok benzer. Jeanne D'arc, tanrıdan aldığına inandığı buyruğu dağlar tepeler aşarak Fransa Kralı VII Charles'a iletmek üzere yola çıkar.

Grigori Efimoviç Rasputin de Hazreti Meryem'in kendisine göründüğünü ve tanrının kendisine çok önemli bir görev verdiğini öne sürer.

Bazı "telkin" özellikleri olduğundan, Rasputin, Jeanne D'Arc'a göre biraz daha yetenekli sayılır. Onu bu yönüyle daha çok hipnozun yaratıcısı Merimee'ye benzetmek daha doğru olur, ama her ikisinin de "medyum"luktan "siyasi başdanışmanlığa" yükselmeleri, konumuz açısından bize daha yakın bir ortaklıktır. Her ikisinin sonu da birbirine az çok benzer, ancak bu biraz konumuz dışı kalmaktadır.

Jeanne D'Arc, Rouen kentindeki "Eski Pazar" meydanında yakılarak öldürülür.

Rasputin'in ölümü ise başlı başına tüyler ürperten bir öyküdür. Çar'ı ve Çariçe'yi bütünüyle etkisi altına almış olan Rasputin'i, milletvekili Pruşkeviç, Çar'ın yeğeni Dimitri Pavloviç ve Prens Yusupov öldürür.

Hikayenin büyük bir bölümünü hemen herkes bilir, üç kafadar Rasputin'i Yusupov'un evine çağırıp, orada öldürmeye karar verirler. Önce Rasputin'e sunulacak pastaların içine potasyum siyanür koyarlar. Onunla yetinmeyip, içeceği içkiye de siyanür koyarlar. Rasputin'in alacağı düşünülen zehir, bir boğayı bile birkaç dakika içerisinde yere yıkacak güçtedir.

Rasputin içkisini içer, pastada da oldukça büyük bir parça yutar. Boğazında bir rahatsızlık varmış gibi önce biraz sendeler, bir kenara oturup derin derin soluklanır. Yusupov onun her an yere yıkılacağından emin, hafif bir endişeyle, ne olduğunu sorar. Rasputin birden bire ayağa kalkarak, büyük bir neşeyle konuşmasına devam eder. Tek şikayeti, boğazının biraz yanmasıdır.

Bir bardak şarap daha ister ve bir dikişte bitirir. Ancak, sanki son içtiği içki onu yenide diriltmiştir. Daha da canlı bir biçimde Yusupovla şakalaşmaya başlar. Dayanamayan Yusupov, silahını çeker ve Rasputin'i vurur. Arkadaşlarını çağırmak üzere dışarı çıkar, bir süre geçtikten sonra üç arkadaş yeniden odaya dönerler. Rasputin ilk düştüğü yerde yatmaktadır, ama henüz ölmemiştir. Büyük bir kinle Yusupov'un yüzüne bakar ve doğrulur. Diğerleri şaşkınlıkla odanın başka başka köşelerine kaçışırken, Rasputin'de can havliyle merdivenleri sürüne sürüne çıkıp, kendini dışarı atmaya çalışmaktadır. Sonunda kendini sokağa atar. Bu durumu dehşetle izleyen Pruşkeviç, tabancasını doğrultup, Rasputin'e bir el daha ateş eder, kanlar içinde yere yuvarlanan Rasputin'e bir el daha ateş eder. Hala ölmediğini göre Pruşkeviç, bu kez can çekişen Rasputin'in kafasını tekmelemeye başlar.

Bütün bunlara karşın Rasputin hala doğrulmaya ve oradan uzaklaşmaya çalışmaktadır. O sırada yüzünü yıkamak için lavobaya gitmiş olan Yusupov, döndüğünde hala Rasputin'in doğrulamaya çalıştığını görünce, bu kez elindeki tahta copu olanca gücüyle Rasputin'in kafasına birkaç kez indirir. Sonunda uşaklar, bir türlü bitmek bilmeyen bu vahşeti durdurmak için araya girerler. Artık Rasputin kımıldamamaktadır.

Üç kafadar, Rasputin'in yerde yatan hareketsiz bedenini bir arabaya koyup, Moika ırmağının buz gibi sularına bırakırlar.

Olaydan birkaç gün sonra, Rasputin'in cesedi, Moika ırmağındaki köprülerden birinin ayağına takılı olarak bulunur. Yapılan otopsi sonucunda, Rasputin'in Moika ırmağına atıldığında bile yaşadığı ortaya çıkar.

Eh, Rasputin olmayı kim tercih etmez. Siyaseten olmasa da, en azından fiziki olarak dehşetli bir hayranlık uyandırıyor ve gizemiyle de hala yaşayıp yaşamadığı tartışılıyor.

Orleans Bakiresi olmayı isteyen olur mu bu koşullarda?

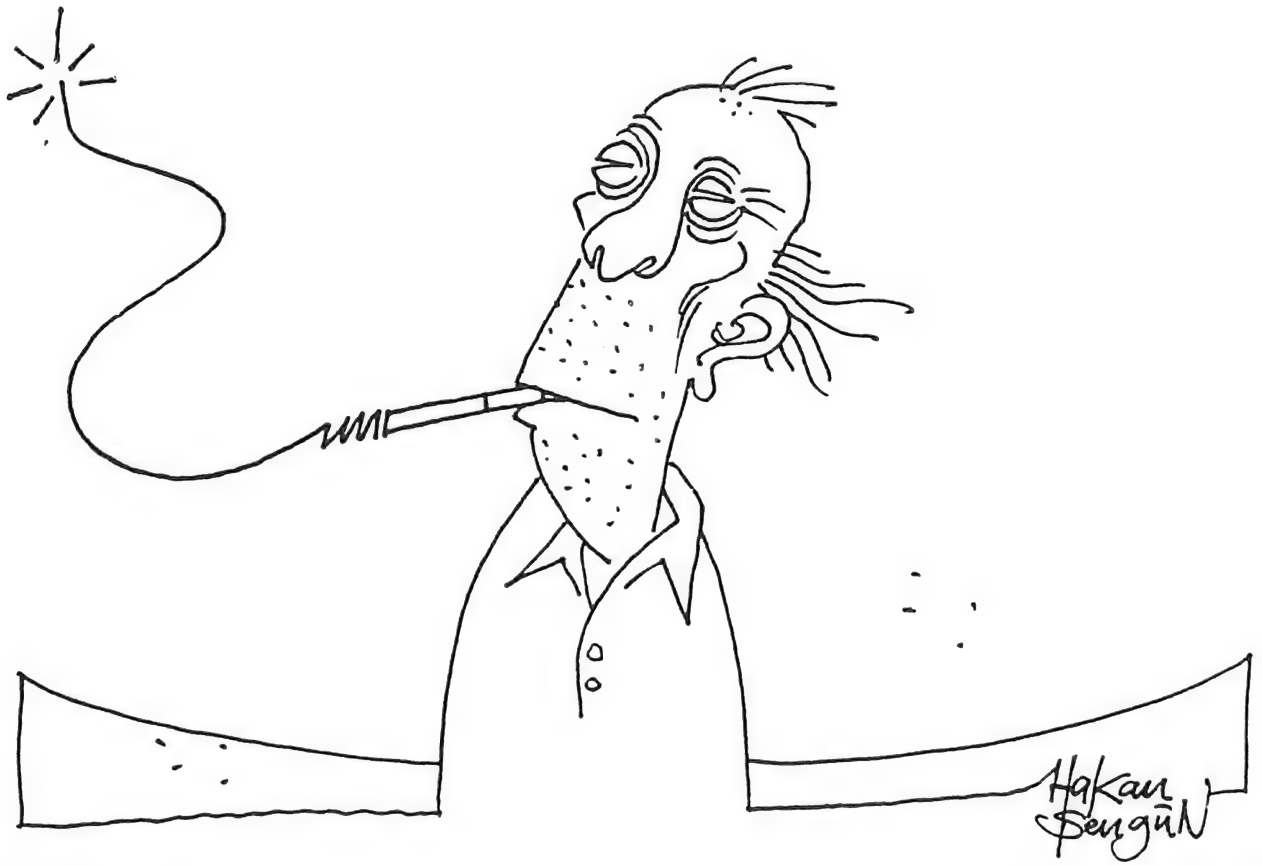

HAKAN ŞENGÜN

BEYAZ PERDE

MUSTAFA BİLGİN

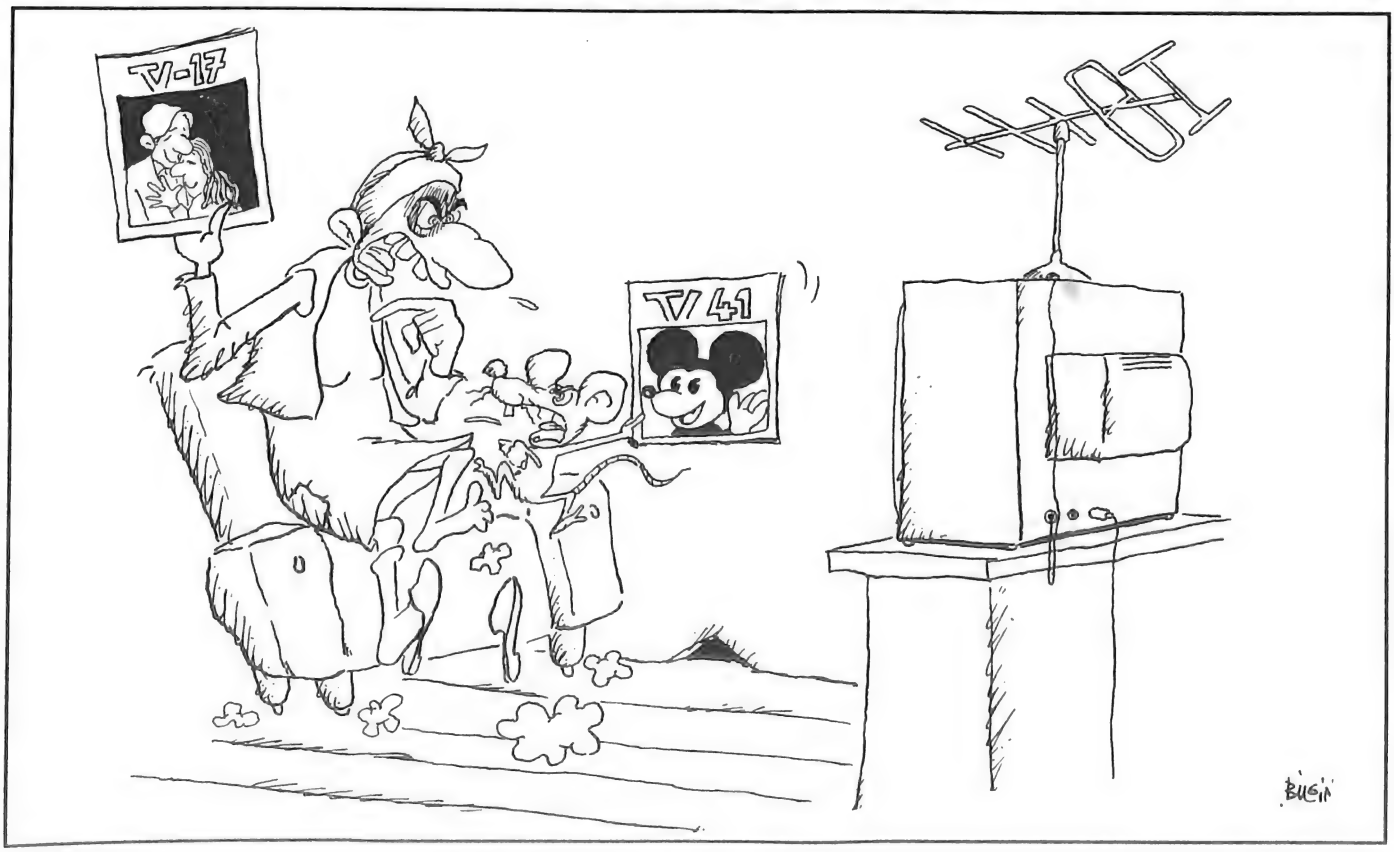

İSMET LOKMAN

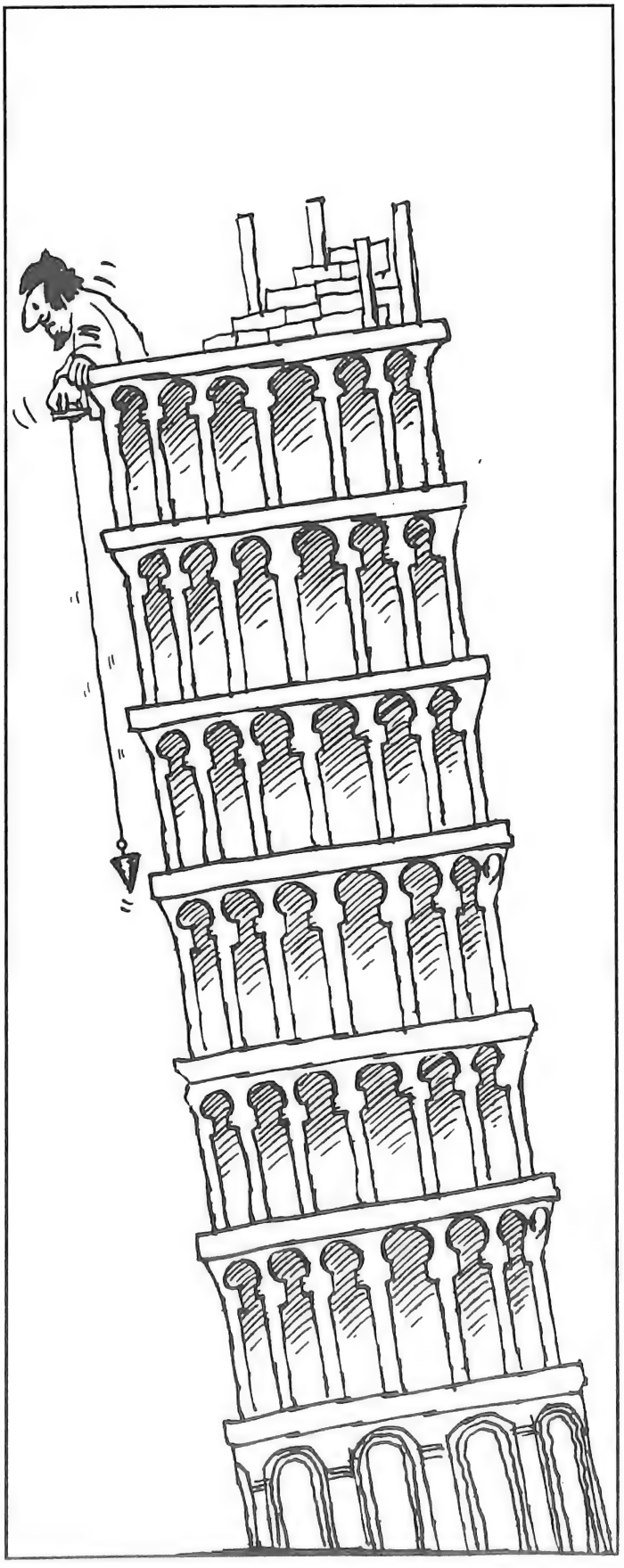

KARİKATÜRİST ANEKTOTLARI

■

Yener ÇAKMAK

■

RAMİZ NASIL KARİKATÜRCÜ OLDU?

Ramiz Gökçe anlatıyor:

Otuz sene evvel resim yapmak, bugün Vali Muhiddin'in karikatürünü çizmekten de tehlikeli bir hareketti. Ben gizli gizli Hacıvad-Karagöz resimleri çizer, kitaplarımı, defterlerimi ihtisar edilmiş (sadeleştirilmiş) resmi daire isimleri gibi anlaşılmaz şekillerle karalar, kiletirdim.

İlk resim dersini, Kabataş Aşiret Mektebi'nde Tekezade Said'den gördüm. Sonra Muallim Mektebi'ne (öğretmen okulu) girdim. İkinci hocam ressam Şevket'ten (Şevket Dağ) de aynı teveccühü, iltifatı ve teşviki görmek beni, resimde birşeyler becerebileceğime inandırdı. Ve bu inanışla diğer dersleri ipe serdim. Kitaplarımdan çoğunu kesip açmamıştım bile. Fakat buna rağmen galiba takrirleri (anlatılanları) iyi dinlediğim için, imtihanlarda daima muvaffak (başarılı) olurdum. Son sınıfa geldiğim zaman bütün hocalarım: "-Senin mektebi bitirmene lüzum yok. Çünkü bugün akademi mezunlarına ders verebilecek kadar mükemmel bir resim hocasısın!" dediler. Ve beni, resmi bir tezkereyle Maarif İdaresi'ne takdim ettiler. O zaman, mektep müdürü bulunan Selim Sırrı (Tarcan), beni Avrupa'ya göndermek için hayli uğraştı. Fakat Harbi Umumi devam ediyordu. Yollar kapalıydı ve tahsisat yoktu. Bana, Darüleytamlarda (Yetimler evi) ve Şişli Terakki Lisesi'nde muallimlik (öğretmenlik) verdiler.

Muallim Mektebi müsamereler verdiği zaman ben, kara tahtaya, tebeşirle davetlilerin karikatürlerini çizerdim. Bir dakikada çizdiğim o karikatürler, bir senede meydana getirilen yağlı boya tablolardan fazla rağbet ve alaka uyandırırdı. Ve ben bu günkü iyi kötü vaziyetimi, oradaki çizdiğim karikatürlere borçluyum. Çünkü davetliler arasında bulunan gazeteciler, bana matbuatta çalışma teklifinde bulundular.

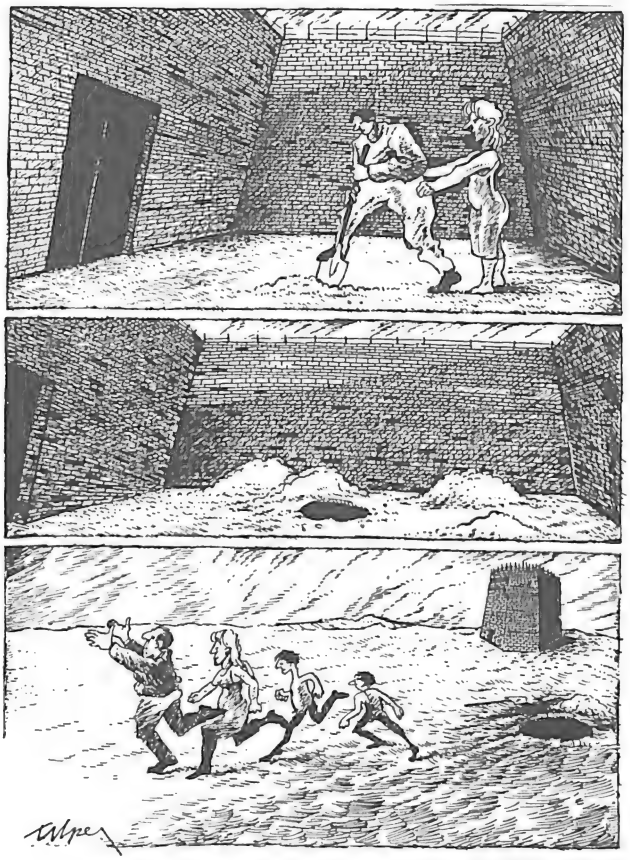

ALPER SUSUZLU

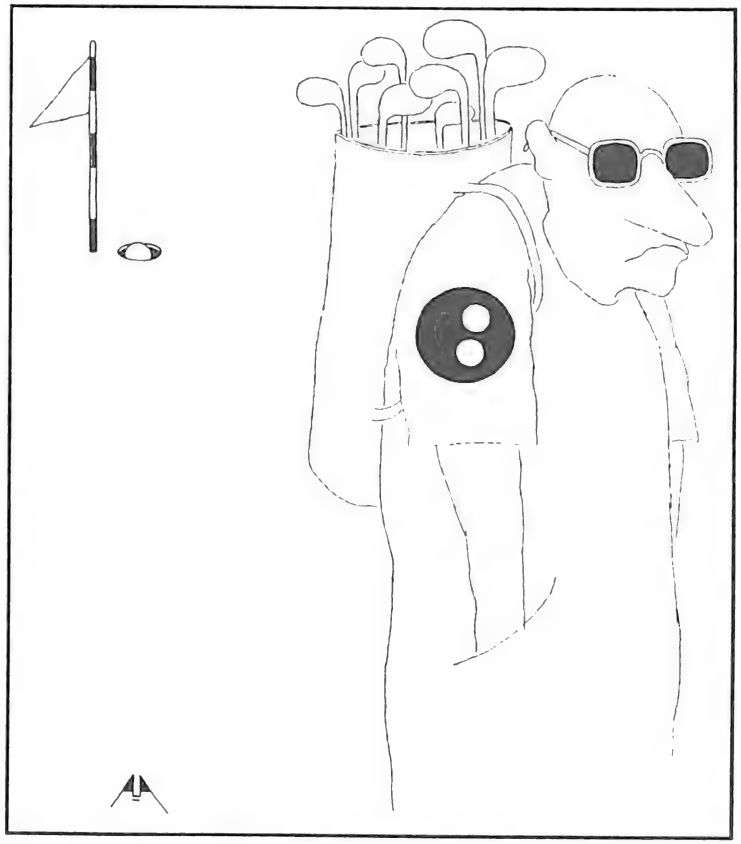

AŞKIN AYRANCIOĞLU

MUHAMMET ŞENGÖZ

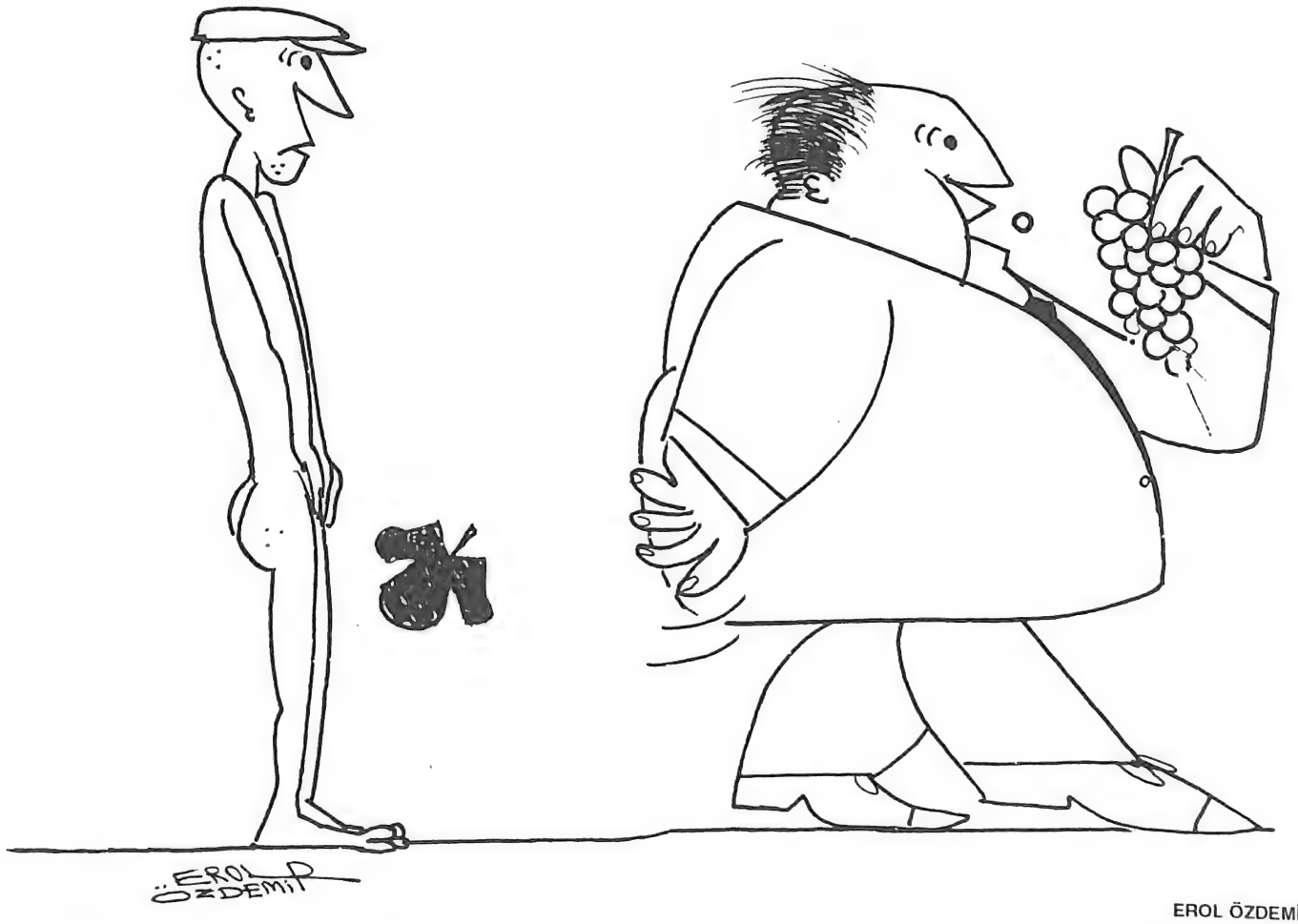

EROL ÖZDEMİR

DİEGO HERRERA (YAYO) — KANADA

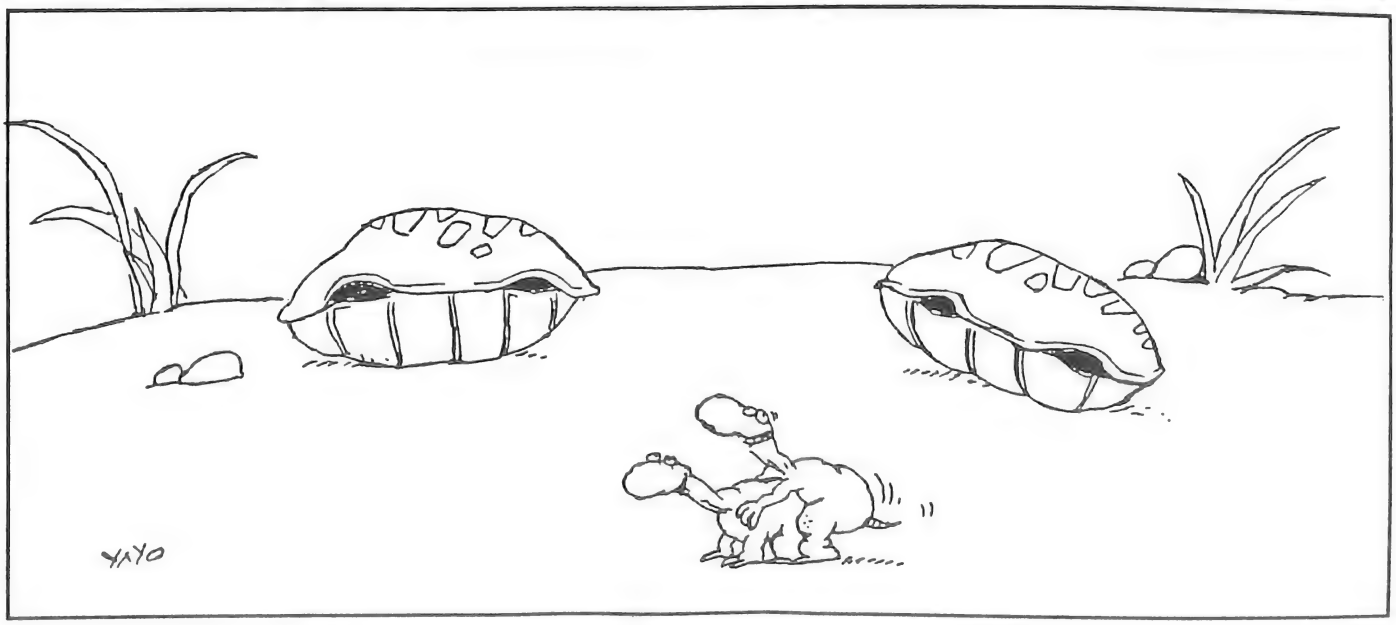

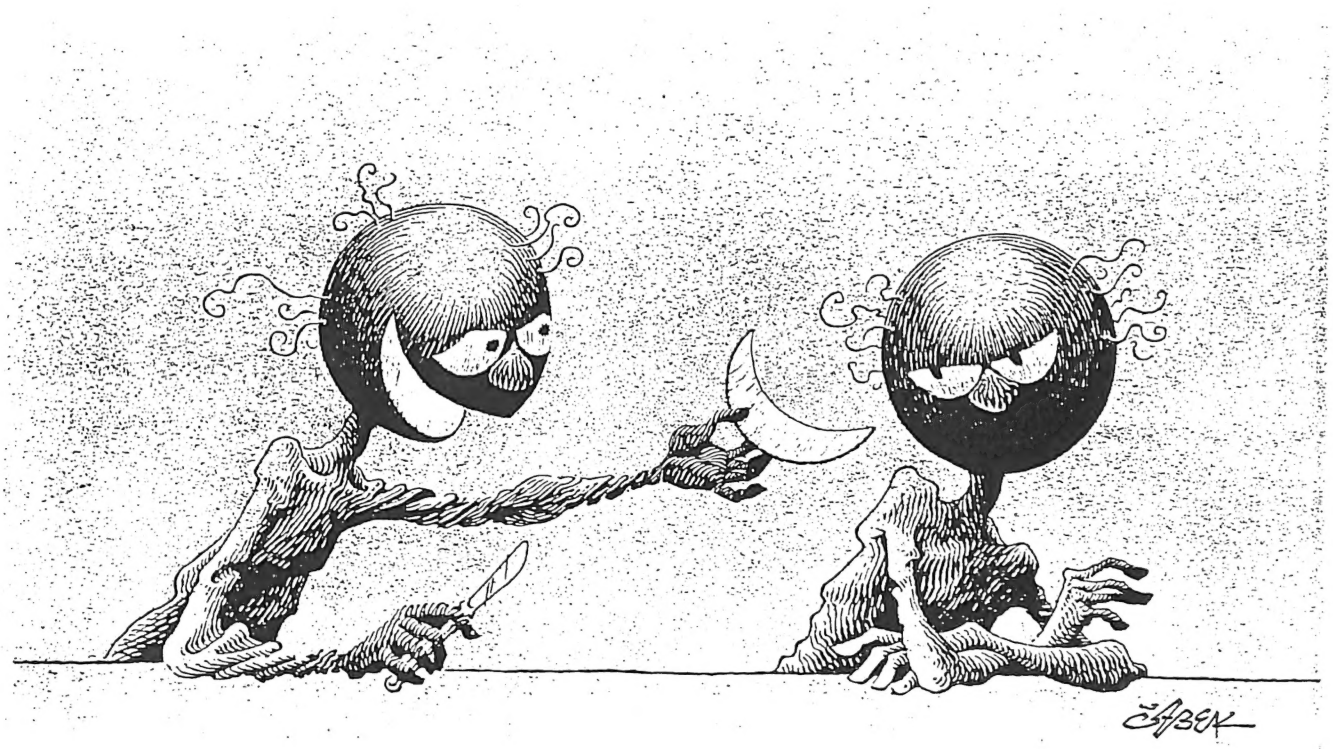

ERAY ÖZBEK

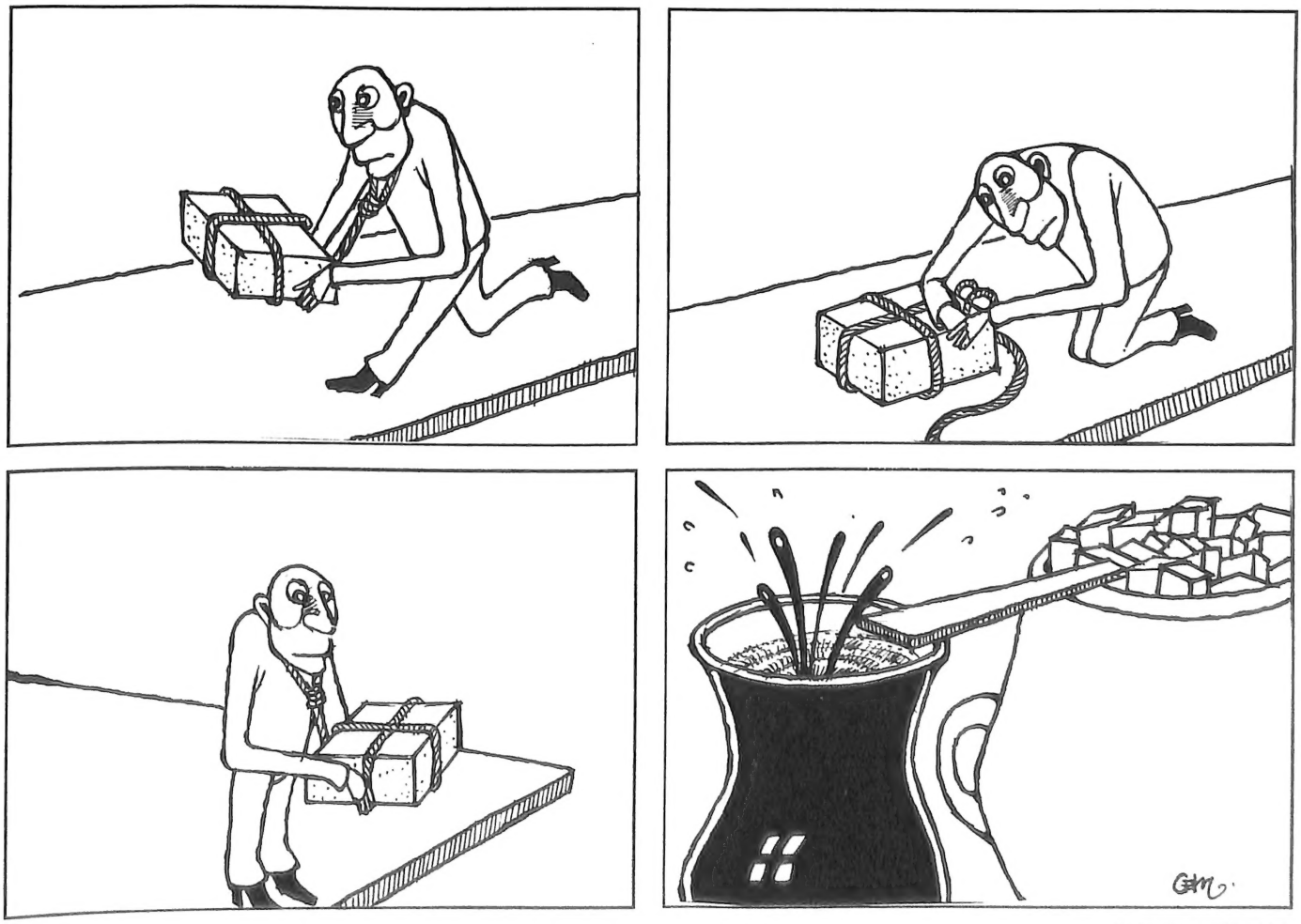

MEHMET CEM KOCATAŞ

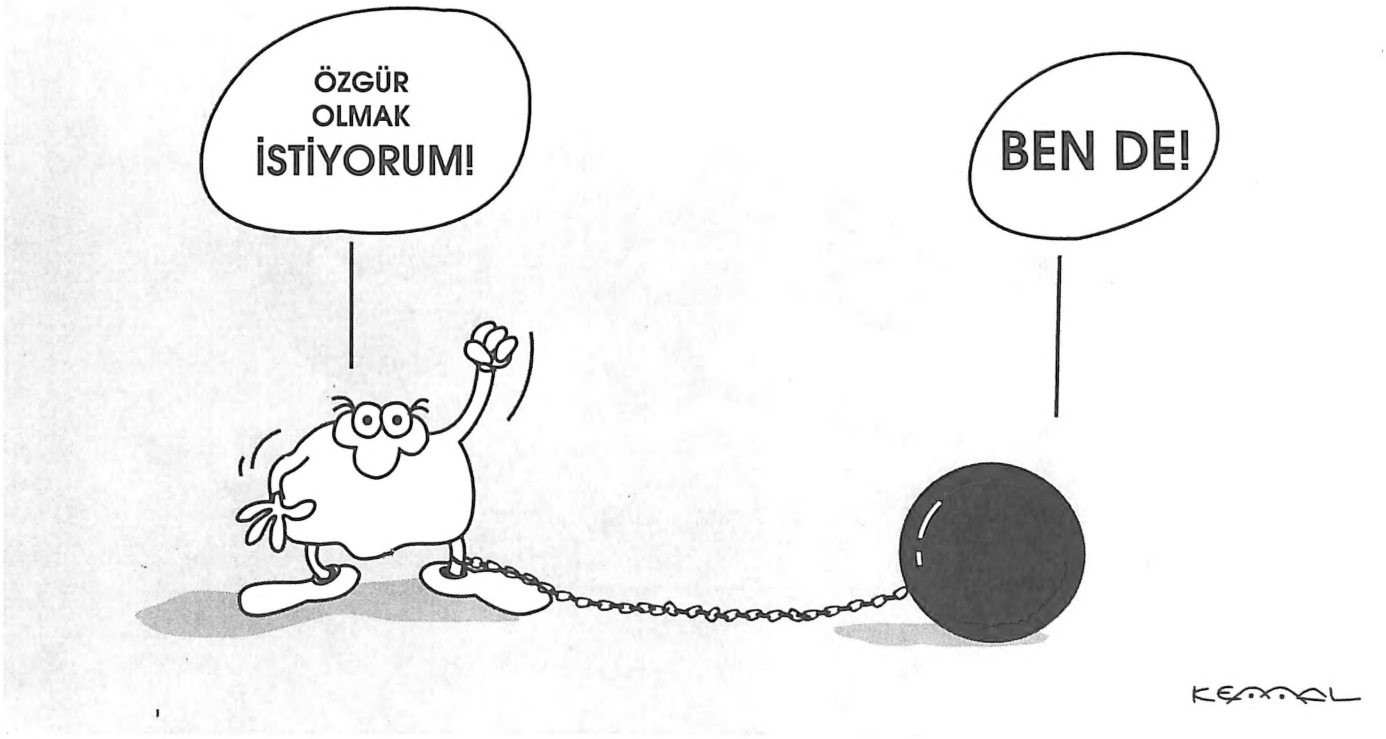

KEMAL HAYIT

ÇEVREMDEKİLER / GÜNGÖR KABAKÇIOĞLU'NDAN PORTRELER

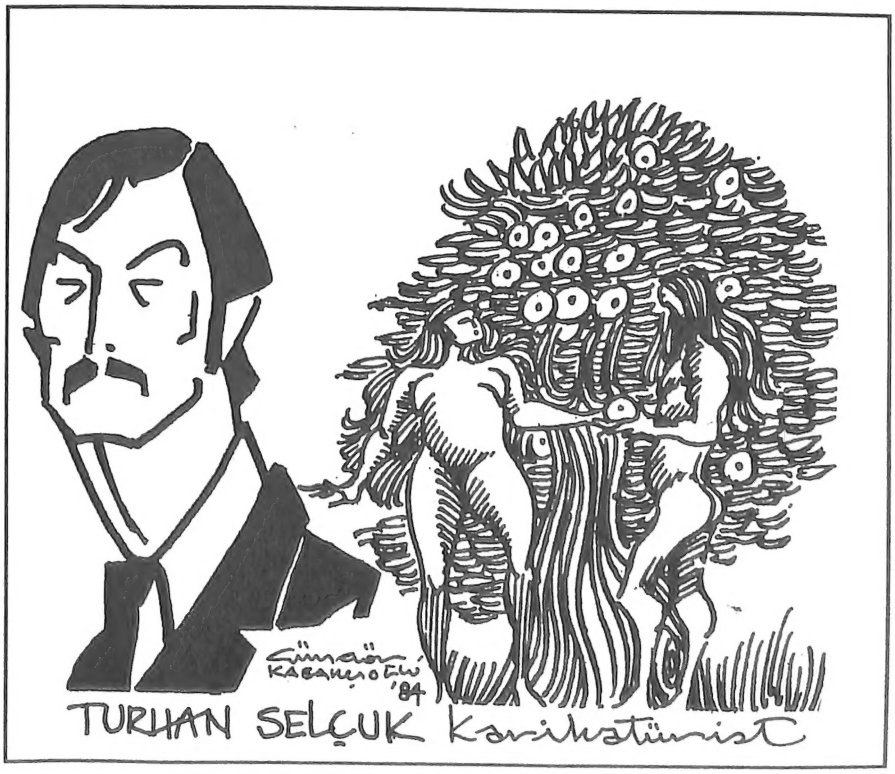

AHMET ERKANLI

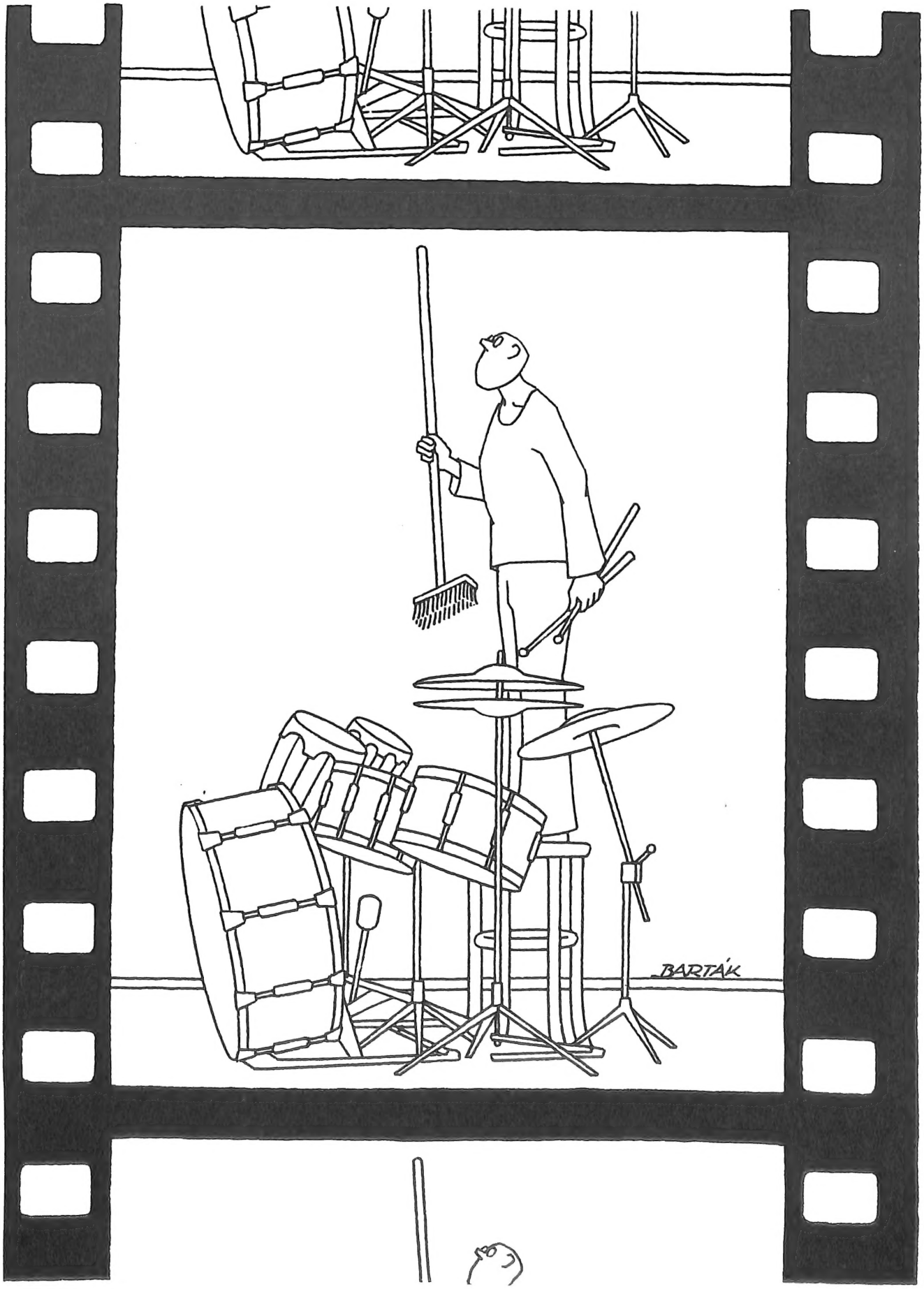
BARTÁK